

JOHN STEINBECK, 1902'de Kaliforniya'nın Salinas kasabasında doğdu. Çocukluk ve ilk gençlik yılları boyunca, yaz tatillerini civar çiftliklerde çalışarak geçirdi. Henüz on dört yaşındayken yazar olmayı aklına koyan Steinbeck, eserlerinin çoğuna mekân olarak seçtiği Salinas vadisindeki bu çiftliklerde, kırsal kesimdeki zorlu hayat şartlarına ilişkin ilk izlenimlerini edindi. 1919 yılında Stanford Üniversitesi'ne girdiyse de, altı yıl süren üniversite öğrenimi boyunca, sadece yazarlık kariyerinde kendisine yararlı olacağını düşündüğü derslere katıldı. Yine aynı dönemde, hem okul masraflarını karşılamak hem de hayat deneyimlerini geliştirmek amacıyla tezgâhtarlık, ırgatlık, duvarcılık, marangozluk, laborantlık gibi pek çok işte çalıştı. 1925 yılında okulu bıraktı, yazar olarak kendini kabul ettirmek umuduyla New York'a gitti. Ne var ki pek kısa süren bir gazetecilik deneyimi dışında, yazılarını yayınlamayı başaramadı ve 1926'da Kaliforniya'ya döndü. Bunu izleyen iki yıl boyunca, Lake Tahoe'da bir sayfiye evinin bekçiliğini yaptı. Yılın sekiz ayı karlar altında kalan bu ıssız yerde ilk eserlerini kaleme aldı. 1929'da basılan ilk romanı Altın Kupa, edebiyat çevrelerinde fazla ilgi görmedi. Bunu izleyen Cennet Çayırları ve Bilinmeyen Bir Tanrıya adlı eserleri de eleştirilenlerin ilgisini çekmeyi başaramadı. Nihayet 1935 yılında yayınlanan Yukarı Mahalle, Steinbeck'in yazarlık kariyerinde bir dönüm noktası oldu. Böylelikle hem edebiyat eleştirilenle-rince gelecek vaat eden büyük bir yetenek olarak kabul edilmiş hem de yaşamı boyunca çektiği maddi sıkıntıları sona ermiş oluyordu. Yukarı Mahalle'yi, Kaliforniya'da yaşam mücadelesi veren işçi sınıfını konu alan, her biri birer şaheser olarak kabul gören Bitmeyen Kavga, Fareler ve İnsanlar ve 1940'ta Pulitzer Ödülü kazanan Gazap Üzümleri izledi. Diğer belli başlı eserleri arasında Ay Battı, Sardalye Sokağı, İnci, Cennetin Doğusu, Tatlı Perşembe, Pippin IV'ün Kısa Süren Saltanatı, Mutsuzluğumuzun Kışı sayılabilir.

1962 yılında Nobel Edebiyat Ödülü alan Steinbeck, 1968 yılında öldü.

John Steinbeck AL MİDİLLİ

Çeviren: Şirin Sabırlı

2. Basım

Remzi Kitabevi

al MİDİLLİ / John Steinbeck Orijinal adı: The Red Pony

© John Steinbeck, 1933, 1937, 1938

© John Steinbeck, 1961, 1965

Türkçe yayın hakları © Remzi Kitabevi, 2002

Yayın hakları, Kesim Telif Hakları Ajansı

aracılığıyla satın alınmıştır.

Her hakkı saklıdır. Bu yapıtın aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

BİRİNCİ basım: Nisan, 2003 İkinci basım: Ekim, 2004

Bu kitabın her basımı 2000 adet olarak yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Selvili Mescit Sok. 3, Cağaloğlu 34440, İstanbul

Tel (212) 513 9424-25. 513 9474-75. Faks (212) 522 9055

web: <http://www.remzi.com.tr> e-posta: post@remzi.com.tr

Remzi Kitabevi A.Ş. tesislerinde basılmıştır.

1

Armağan

Gün ağarırken Billy Buck yataktan çıkıp ve gökyüzüne bakarak verandada bir süre durdu. Tıknaz, çarpık bacaklı, pos bıyıklı, ufak tefek bir adamdı; şişkin ve kaslı avuçları, küt parmakları vardı. Su yeşili gözleri dalgın bakıyordu ve geniş kenarlı şapkasının altından fıskıran fırça gibi saçlarının rengi güneşten sararmıştı. Billy, verandaya çıktığında, hâlâ gömleğini kot pantolonunun içine sokmakla meşguldü. Kemerini gevşetip tekrar sıkılaştırdı. Kemerinde, her deliğin yanındaki yıpranmış, parlak yerler, Billy'nin belinin yıllar içinde ne kadar kalınlaştığını gösteriyordu. Billy havaya baktı, sonra her bir burun deliğini, işaretparmağıyla birer birer kapatıp soluğunu hızla vererek temizledi. Ardından, ellerini ovuşturarak ahıra doğru yürüdü. Ahırın iç bölmelerindeki iki binek atını, onlarla mırıl mırıl konuşarak tımarladı; çiftlik evindeki yemek çanı çalmaya başladığında işini ancak bitirmişti. Billy fırçayı ve kaşağıyı birbirine geçirip parmaklığın üzerine astı ve kahvaltıya gitti. Hareketleri telaşsız ancak hızlıydı; öyle ki eve vardığında Bayan Tiflin yemek çanını hâlâ çalmaktaydı. Bayan Tiflin, kır saçlı başını eğerek onu selamladı ve mutfağa girdi.

Billy Buck sığırlara bakan bir işçiydi ve yemek odasına önce onun girmesi uygun olmayacağından, basamaklara oturdu. Evde, ayaklarını vura vura çizmelerini giyen Bay Tiflin'in gürültüsünü duydu.

Yemek çanının ahenksiz tiz sesi Jody'yi harekete geçirdi. On yaşında, tozlu sarı otları andıran saçları, utangaç ve nazik bakışları olan gri-mavi gözlü küçük bir oğlandı Jody; düşünürken dudaklarını kıpırdatır di hep. Çanın sesi onu uykusundan uyandırmıştı. Kulakları tırmalayan bu sese itaat etmemek aklından bile geçmedi. Bu sesin çağrısına hiçbir zaman uymazlık etmemişti; tanıdığı hiç kimse de böyle bir şeyi asla yapmamıştı.

Gözlerinin üzerine düşen karmakarışık saçlarını düzeltti ve pijamalarını çıkardı. Kısa bir süre sonra, mavi gömleği ile tulumunu giyip hazırlanmıştı bile. Yazın son günleriydi, dolayısıyla ayakkabı giymekle uğraşması gerekmiyordu. Mutfakta, annesi musluğun önünden ayrılıp ocağa gidene kadar bekledi. Sonra yüzünü yıkadı ve ıslak saçlarını elleriyle düzeltti. Musluğun önünden ayrılırken annesi ona sert bir şekilde baktı, Jody de utangaç bir tavırla bakışlarını kaçırdı.

"Saçlarını daha fazla uzamadan kesmem gerek," dedi annesi. "Kahvaltı masada hazır. Git otur ki, Billy de gelebilirsin." Jody, yıpranmış, yer yer altındaki bez dokumanın görüldüğü beyaz muşamba örtülü uzun masaya oturdu. Servis tabağına yağda pişmiş yumurtalar dizilmişti. Jody tabağına üç yumurta ve üç kalın dilim gevrek domuz pastırması aldı. Yumurta sarılarının birinin üzerindeki kan damlasını dikkatle sıyırdı.

Billy Buck ağır adımlarla içeri girdi. "Bunun sana bir zararı olmaz," diye açıkladı. "Yalnızca, horozun bıraktığı bir iz o."

Daha sonra, Jody'nin uzun boylu, sert görünümlü babası

içeri girdi; Jody döşemede çıkan sestene, babasının çizmelerini giymiş olduğunu anladı, ama emin olmak için yine de masanın altına baktı. Pencereleden içeri gün ışığı dolup ortalığı aydınlatmıştı, babası masanın üzerindeki gaz lambasını söndürdü.

Jody o gün babasının ve Billy Buck'ın nereye gideceğini sormadı, ama onlarla gidebilmeyi isterdi. Babası disiplinli bir adamdı. Jody her zaman ona, hiç soru sormadan itaat ederdi. Şimdi, Cari Tiflin de oturmuş, yumurtaların olduğu servis tabağına uzanmıştı.

"İnekleri götürmek için hazırladın mı, Billy?" diye sordu. "Aşağı ağıldalar," diye cevapladı Billy. "Onları tek başıma da götürebilirdim."

"Tabii ki götürebilirdin. Ama insanın arkadaşına ihtiyacı var. Ayrıca, senin boğazın da pek sık kuruyor." Cari Tiflin bu sabah neşeliydi.

Jody'nin annesi kapıdan başını uzattı. "Ne zaman dönersiniz Cari?"

"Bir şey söyleyemem. Salinas'ta görüşmem gereken bazı kişiler var. Karanlığa kalabiliriz."

Yumurtalar, kahve ve kocaman kurabiyeler hızla tükendi. Jody, evden çıkan iki adamı izledi. Ata binişlerini ve altı yaşlı süt ineğini dışarı çıkararak, Salinas tarafındaki tepeye doğru yola koyuluşlarını seyretti. Yaşlı inekleri kasaba satacaklardı.

Onlar tepenin üzerinde gözden kaybolduklarında, Jody de evin arkasındaki tepeye doğru tırmandı. Evin köşesini dönen köpekler, neşeye ona doğru koştu. Jody onların kafalarını okşadı. Doubletree Mutt'in kocaman, kalın bir kuyruğu ve sarı gözleri vardı. Çoban köpeği Smasher ise bir çakalı öldürmüştü ve onunla dövüşürken bir kulağını kaybetmişti. Smasher'in

10

tek sağlam kulağı, bu cins köpeklerin kulaklarının olması gerektiğinden daha dik duruyordu. Billy Buck, Smasher'in hep böyle olduğunu söylemişti. Daha sonra, sevinçten çılgına dönmüş köpekler, burunları yerde, oğlanın gelip gelmediğinden emin olmak için ara sıra arkalarına bakarak ciddi bir tavırla ilerlediler. Tavukların bulunduğu avluya geldiler ve tavuklarla birlikte yemlenen bildircinleri gördüler. Smasher, bekçilik edecek koyunlar olursa diye formda kalmak için biraz tavukları kovaladı. Jody, daha olmamış yeşil mısırların boyunu aştığı sebze tarlasına doğru yürüdü. Balkabakları henüz küçük ve yeşildi. Soğuk kaynak suyunun bir borudan akıp yuvarlak tahta bir tekneye dolduğu çalılıklara doğru ilerledi. Eğildi ve suyun tadının en iyi olduğu yeşil yosunlu kısma ağızını dayayıp su içti. Sonra dönerek kırmızı sardunyalara çevrili, alçak, beyaz badanalı çiftlik evine ve Billy Buck'ın tek başına kaldığı, selvi ağacının yanındaki uzun yatakhane binasına doğru baktı. Jody, selvinin altındaki büyük, kara kazanı görebiliyordu. Burada domuz haşlanırdı. Güneş şimdi, evin, ahırın ve ambarların beyaz badanası üzerinde parlayıp ıslak otlara yumuşak bir ışıltı yayarak tepenin üstünde yükseliyordu. Jody'nin arkasındaki yüksek çalılıkta, kuşlar, kuru yaprakları hışırdatarak yerde koşuşturuyor, tepenin kenarlarında sincaplar kulak tırmalayıcı bir sesle bağıırıyordu. Jody çiftliğin yapılarına baktı. Havada bir belirsizlik hissetti, bir değişiklik, bir kayıp, yeni ve bilinmedik şeylerin kazanıldığı duygusu... Tepenin yamacında iki büyük, siyah akbaba yere çok yakın mesafede süzülüyor, gölgeleri hızla önlerinde kayıp gidiyordu. Jody biliyordu, yakınlarda bir hayvan ölmüştü. Bir inek ya da bir tavşan olabilirdi. Akbabaların gözünden hiçbir şey kaçmazdı. Herkes gibi, Jody de onlardan nefret ediyordu, ancak leş parçalarını kapıp hemen kaçtıkları için onlara zarar vermek mümkün değildi.

Bir süre sonra, oğlan avare avare tepeden aşağı indi. Köpekler onu izlemeyi çoktan bırakmış ve kendilerince vakit geçirmek için çalılığa dalmışlardı. Jody tekrar sebze bahçesinden geçti ve bir ara duralayıp topuğuyla yeşil bir misk kavununu ezdi ama, bu yaptığından hoşnut kalmadı. Yaptığının kötü bir şey olduğunu çok iyi biliyordu. Parçalanmış kavunu gizlemek için üzerine ayağıyla toprak iteledi.

Eve döndüğünde, annesi parmaklarını ve tırnaklarını incelemek için oğlanın sertleşmiş ellerinin üzerine eğildi. Yolda giderken pek çok şey olabileceğinden, onu okul için temizlemeye çalışmak yararsızdı. Oğlanın

parmaklarındaki kirden kapkara olmuş çatlaklara bakarak içini çekti, kitaplarını ve öğle yemeğini eline vererek onu okula uğurladı. Bugün Jody'nin dudaklarının sürekli kıpırdadığını fark etmişti.

Jody yola koyuldu. Ceplerini, yoldaki küçük beyaz kuartz parçalarıyla doldurdu ve bir kuş ya da uzun yolda güneşlenen bir tavşan gördüğünde, taşları onlara fırlattı. Köprü'nün üzerindeki kavşakta iki arkadaşını gördü ve üçü birlikte, çocukça aptallıklar yaparak, güle eğlene okula doğru yürüdüler. Okul açılalı yalnızca iki hafta olmuştu, öğrencilerdeki asi ruh hâlâ devam ediyordu.

Jody tepeyi tırmanıp tekrar çiftliğe baktığında, öğleden sonra saat dört olmuştu. Gözleri atları aradı, ama ağıl boştu. Babası henüz eve dönmemişti. Daha sonra ağır ağır, öğleden sonraki işlerini yapmaya gitti. Çiftlik evinde annesini, verandada oturmuş, çorapları yamarken buldu.

Annesi, "Mutfakta senin için iki tane şekerli çörek var," dedi. Jody sessizce mutfağa geçti, geri döndüğünde ağzı do-

II

luydu ve elinde, yarısı yenmiş bir çörek tutuyordu. Annesi, o gün okulda neler öğrendiğini sordu, ama Jody'nin dolu ağız-12 la verdiği cevabı dinlemedi; sözünü keserek "Jody, bu akşam odun sandığını ağızına kadar doldur. Dün akşam, odunları hep çapraz koymuşsun ve sandığı yalnızca yarıya kadar doldurmuşsun. Bu akşam odunları düzgün koy. Bir de Jody, tavukların bazıları yumurtalarını saklıyor ya da onları köpekler yiyor. Otların arasına bak bakalım hiç folluk var mı?"

Jody, çöreğini yemeye devam ederek işlerini yapmaya koyuldu. Yemi attığında, bildircinların tavuklarla birlikte yemlenmeye geldiğini gördü. Nedense, babası onların gelmesinden gurur duyuyordu. Bildircinların kaçıp gideceği korkusuyla, evin yakınlarında ateş edilmesine hiçbir zaman izin vermezdi.

Odun sandığı dolduğunda, Jody yirmi ikilik tüfeğini alarak çalılıklara, soğuk su kaynağına doğru gitti. Yine su içti ve sonra silahını gördüğü her şeye, kayalara, uçan kuşlara, selvi ağacının altındaki büyük kara kazana doğrulttu, ama fişeği olmadığı ve on iki yaşına gelene kadar da olmayacağı için ateş etmedi. Babası, tüfeği eve doğru yönelttiğini görseydi, fişekleri bir yıl daha saklardı. Jody bunu hatırlayınca, tüfeği bir daha tepeden aşağı doğru çevirmedi. İki yıl, fişekleri beklemek için fazlasıyla uzundu zaten. Babası hemen hemen bütün armağanlarını, değerlerini biraz azaltan kısıtlamalarla veriyordu. Sıkı bir disiplin vardı.

Akşam yemeği için karanlık basıp babası dönene dek beklediler. Sonunda Billy Buck'la babası içeri girdiklerinde, ne-feslerindeki hoş konyak kokusunu alabiliyordu Jody. Babası böyle konyak koktuğu zamanlarda bazen onunla konuştuğu, hatta çocukluğunun o deli günlerinde yaptıklarından söz ettiği için, içten içe sevindi.

Yemekten sonra Jody şöminenin başına oturdu ve çekingen, uysal gözlerini odanın köşelerinde gezdirerek babasının söyleyeceklerini bekledi, vereceği bir haber olduğunu bi-liyordu. Ama düş kırıklığına uğradı. Babası parmağını sertçe uzatarak, "Artık yatsan iyi olur Jody. Sabah sana ihtiyacım olacak," dedi.

Bu o kadar da kötü değildi. Jody, yapması gereken şeyleri yerine getirmeyi seviyordu, yeter ki her zamanki işlerden olmasın. Yere baktı ve konuşmadan önce dudakları kıpırdadı. "Sabah ne yapacağız, domuz mu keseceğiz?" diye sordu yavaşça.

"Sen bunları takma kafana. Haydi, artık yat." Kapıyı kapattığında, Jody babasının ve Billy Buck'ın gülüşüklerini duydu, işin içinde bir şaka olduğunu anladı. Yatağına yattığında, diğer odadan gelen mırıltılardan konuşulanları anlamaya çalıştı. Babasının "Ama Ruth, çok fazla para ödeme-dim ki!" dediğini duydu.

Jody ambarda baykuşların fare avladığını, bir meyve ağacının dallarının eve çarptığını işitti. Uykuya daldığı sırada bir inek böğürüyordu.

Ertesi sabah yemek çanının sesi duyulduğunda, Jody her zamankinden daha hızlı giyindi. Mutfakta yüzünü yıkayıp saçlarını taradığı sırada, annesi gergin bir sesle tembihledi: "Sakın doğru dürüst kahvaltı etmeden dışarı çıkma."

Jody yemek odasına girdi ve uzun beyaz masaya oturdu. Servis tabağından, dumanı tüten sıcak bir dilim ekmek aldı, üzerine yağda pişmiş iki yumurta koydu, üzerine ikinci bir dilim daha yerleştirdi ve çatalıyla bastırdı.

Babasıyla Billy Buck içeri girdiler. Jody ayak seslerinden her ikisinin de düz topuklu ayakkabı giydiğini anlamıştı, yine de emin olmak için eğilip masanın altına baktı. Gün ışımtı, babası gaz lambasını söndürdü. Sert ve katı görünüyordu, ama Billy Buck, Jody'ye hiç bakmadı. Oğlanın soru soran çekingen bakışlarından kaçınarak koca bir dilim kızarmış ekmeği kahvesine batırdı. Cari Tiflin ters bir sesle, "Kahvaltıdan sonra bizimle gel," dedi Jody'ye-

Jody, bu sözlerden sonra lokmalarını yutmakta güçlük çekti; havada bir felaket kokusu vardı. Billy fincanının tabağını eğip içine dökülen kahveyi de içtikten sonra ellerini pantolonuna sildi. İki adam masadan kalkıp birlikte gün ışığına çıktılar. Jody de saygıyla birkaç adım geriden onları izledi. Zihnini durdurmaya, hiçbir şey düşünmemeye çalışıyordu.

Annesi, "Cari, sakın onu okuldan alıkoyma!" diye seslendi. Bir dalından, domuzları kesmek için yerleştirilmiş bir askının sarktığı selvi ağacının ve kara demir kazanın yanından geçtiler, öyleyse domuz kesmeyeceklerdi. Güneş tepenin üzerinde parladı; ağaçların ve yapıların koyu, uzun gölgeleri yere düşüyordu. Ahıra kestirmeden gitmek için, biçilmiş bir tarladan geçtiler. Jody'nin babası kapıyı açtı, içeri girdiler. Güneşe karşı yürümüşlerdi, içeriye girdiklerinde ahır onlara kapkaranlık geldi. Saman ve hayvanlar içerisini ısıtmıştı. Jody'nin babası ahırın bölmelerinden birine doğru yürüdü, "Buraya gel!" diye buyurdu. Jody şimdi bir şeyler seçebiliyordu. Bölmeden içeri bakar bakmaz geri çekildi. Bir al tay bölmeden ona bakıyordu. Gergin kulakları öne doğru dikilmişti ve gözlerinde asi bir pırıltı vardı. Tüyleri sert ve kalın, yelesi uzun ve karmakarışıklı. Jody'nin boğazı düğümlendi, nefesi kesildi. iyi bir tımar istiyor," dedi babası. "Yem vermediğini ya da burayı kirli bıraktığını duyarsam, hemen gönderirim onu, bilmiş ol."

Jody, artık midillinin gözlerine bakamıyordu. Bir süre ellerine baktıktan sonra, çekinerek, "Bu benim mi?" diye sordu. İkisinden de cevap gelmedi. Elini midilliye doğru uzattı, hayvan gri burnunu yaklaştırarak, sesli bir biçimde kokladı, sonra ağızını açtı ve güçlü dişleri Jody'nin parmakları üzerine kapandı. Tay kafasını bir aşağı bir yukarı salladı, sanki gülüp eğleniyor gibiydi. Jody acıyan parmaklarına baktı. "Pekâlâ", dedi gururla, "anlaşılan ısırmasını biliyor." İki adam güldüler, biraz rahatlamış gibiydiler. Cari Tiflin ambardan çıktı, yalnız kalmak için yamaç yukarı yürümeye başladı, utanmıştı çünkü. Ama Billy Buck kaldı, onunla konuşmak daha kolaydı. Jody tekrar, "Bu benim mi?" diye sordu.

Billy ciddi bir biçimde yanıtladı. "Elbette! Tabii, ona iyi bakar ve eğitirsen. Nasıl yapacağını ben gösteririm. Ama o henüz küçük bir tay. Daha bir süre ona binemezsin."

Jody berelenmiş elini tekrar uzattı; al midilli bu kez burnunun okşanmasına izin verdi. "Keşke yanımda havuç olsaydı," dedi Jody, "Nereden aldınız onu, Billy?"

"Şerifin yaptırdığı bir açık artırmadan," diye açıkladı Billy. "Salinas'ta bir gösteri topluluğu iflas etmiş ve borçları varmış. Şerif de onların mallarını satıyordu."

Al midilli burnunu ileriye doğru uzattı ve vahşi gözlerinin üzerine düşen kâkülünü savurdu. Jody tayın burnuna hafifçe vurdu ve alçak sesle, "Eyeri... yok mu?" diye sordu.

Billy Buck güldü. "Unutuyordum. Gel benimle."

Billy koşum takımlarının bulunduğu odada küçük, kırmızı maroken deri bir eyeri yerinden alıp indirdi. "Bu, yalnızca gösteriler sırasında kullanılan bir eyer," dedi biraz küçümseyerek, "Çalılık arazide kullanmak için uygun değil, ama çok ucuza satılıyordu."

Jody eyere de bakmaya cesaret edemedi ve sesi soluğu kesildi. Parmak uçlarını parlak kırmızı derinin üzerinde gezdirdi ve uzun bir süre sonra, "Üzerinde güzel duracak ama," dedi. Bildiği şeyler arasında en güzel, en görkemli olanı ne olduğunu düşündü. "Eğer bir adı yoksa, ona Gabılan Dağları adını vereyim, diyorum."

Billy Buck çocuğun neler hissettiğini anlıyordu. "Oldukça uzun bir ad. Neden yalnızca Gabılan demiyorsun? Bu şahin demek, ona da çok yakışır." Billy çok keyifliydi: "Kuyruk kıllarından toplarsan sana kıldan bir yular öreri, dizginlere alıştırırken kullanabilirsin," dedi.

Jody tekrar tayın yanına dönmek istedi. "Onu okula götürebilir miyim dersin? Çocuklara göstermek istiyorum..."

Ama Billy Buck başını "olmaz" anlamında salladı. "Daha yular bile takılmadı. Buraya getirirken epey uğraştık. Neredeyse sürekleyerek getirdik. Sen artık okula doğru yola koyulsan iyi olacak."

"Onu göstermek için öğleden sonra çocukları buraya getireceğim," dedi Jody.

O gün öğleden sonra, her zamankinden yarım saat önce, tepenin üzerinde altı çocuk belirdi. Kafaları önde hızla koşarken, kolları ileri geri sallanıyordu. Soluk soluğa kalmışlardı. Evin yanından geçip kestirmeden ahıra yöneldiler. Sonra çekinerek midillinin karşısında durdular. Gözlerinde yepyeni bir hayranlık ve saygıyla Jody'ye bakıyorlardı. O güne kadar Jody, pek çoğundan daha sessiz, hatta biraz korkak denebilecek, mavi gömleklili, tulumlu bir çocuktü. Ama şimdi bambaşka Cırı olmuştu. Çocukların yüzlerinde, binlerce yıldan beri yayaların atlılara karşı duyduğu o eski hayranlığın izleri vardı. At üzerindeki bir adamın, fiziksel olduğu kadar ruhsal olarak da bir yayadan üstün olduğunu içgüdüsel olarak biliyorlardı. Jody, mucizevi bir şekilde aralarındaki eşitliği bozmuş, onlardan üstün konuma geçmişti. Gabılan, bölmenin kapısının üzerinden başını uzatıp çocukları kokladı.

"Niye binmiyorsun?" diye bağırdı çocuklar. "Kuyruğunu neden panayırdaki gibi örüp kurdele bağlamıyorsun? Ne zaman bineceksin?"

Jody'nin cesareti artmıştı. O da ata binmiş birinin üstünlüğünü hissediyordu. "Daha o kadar büyük değil. Uzun bir süre kimse binemez ona. Onu yularla eğiteceğim. Billy Buck nasıl yapıldığını bana gösterecek."

"Biraz dolaştıramaz mıyız yani?"

"Daha yular bile takılmadı ona," dedi Jody. Tayı ilk dışarı çıkardığında, yanında kimse olsun istemiyordu.

"Gelin de eyeri görün."

Çocuklar kırmızı maroken eyeri görünce dillerini yuttular sanki. "Çalılık arazide binmek için pek uygun değil," diye açıkladı Jody. "Ama ona çok yakışacak. Belki de arazide eyersiz binerim."

"Ama eyer olmadan inekleri kementle nasıl yakalayacaksın?"

"Belki gündelik kullanmak için başka bir eyerim olur. Babam sürüyü güderken yardımımı isteyebilir." Jody, çocukların kırmızı eyere dokunmasına izin verdi, koşumun atın boynunun altından geçen pirinç zincirden parçasını ve şakak kısımlarında, alın bandıyla başa takılan parçayı birleştiren büyük pirinç düğmeleri gösterdi. Harika bir eyerdi bu.

AM 2

Çocuklar bir süre sonra gitmek zorundaydılar, ama yolda her biri aklından kendi eşyalarını geçiriyor, zamanı geldiğinde al midilliye binme karşılığında rüşvet olarak verebileceği değerli bir şey arıyordu.

Jody çocukların gittiğine sevinmişti. Duvardan kaşağıyı ve fırçayı aldı, tayın bulunduğu bölmenin kapısını açıp tedbirli adımlarla içeri girdi. Tayın gözlerinde bir parlıltı belirdi, çifte atmaya hazırlandı. Ama Jody onun omzuna dokunup daha önce Billy Buck'tan gördüğü gibi uzun boynunu okşadı ve, "Yavaş ol oğlum," diye fisıldadı. Tay yavaş yavaş sakinleşti. Jody, tayı, yerde bir kıl yığını birikene ve tüyleri koyu kızıl parlıltılar saçana dek fırçalayıp tımar etti. Fırçalamayı her bi-tirişinde, daha iyi yapılabildi diye düşünüyordu. Yelesini ve alınına düşen kâküllerini ördü, daha sonra çözdü ve dümdüz olana dek yeniden fırçaladı.

Jody annesinin ahıra girdiğini duymadı. Geldiğinde öfkeliydi annesi, ama tayı ve Jody'nin onunla nasıl ilgilendiğini görünce, içinde tuhaf bir gurur duygusunun kabardığını hissetti. "Odun sandığını unuttun mu?" diye sordu yumuşak bir sesle. "Neredeyse hava karacak ve evde tek bir odun parçası bile yok. Üstelik, tavuklar da yemlenmedi."

Jody çabucak elindekileri bıraktı. "Unuttum, anneciğim," dedi.

"Pekâlâ, bundan sonra önce işlerini yaparsın. O zaman unutmazsın. Gözümü üzerinden ayırırsam, pek çok şeyi unu-tacakmışm gibime geliyor."

"Bahçeden onun için havuç toplayabilir miyim, anneciğim?"

Annesi biraz düşündükten sonra, "Topla bakalım," dedi.

"Ama yalnızca büyük ve sert olanlarını al."

"Havuç, tüylerini güzelleştirir," dedi Jody ve annesi içinden yine tuhaf bir gurur dalgasının kabardığını hissetti.

Tay geldikten sonra Jody, yataktan kalkmak için bir daha yemek çanının çalmasını beklemedi. Annesi bile uyanmadan önce yataktan süzülüp giysilerini giymeyi ve Gabilan'ı görmek için sessizce ahıra gitmeyi huy edindi. Toprağın, çalılardan, evlerin ve ağaçların siyah-beyaz bir fotoğraf negatifi gibi gümüş rengi ve siyaha boyandığı o sessiz, gri sabahlarda, uyuyan taşları ve uyuyan selvi ağacını geçerek ahıra doğru süzülüyordu. Çakallardan uzakta ağaçta tünemiş olan hindiler uyuklarken dalları çıtırdatıyor, tarlalar puslu, gri bir ışıqla parlıyor, çiyin üzerinde tavşanların ve tarla farelerinin izleri hemen belli oluyordu. Köpekler uyuşmuş bir şekilde küçük kulübelerinden çıkıyor, tüylerini kabartıyor ve derin hırıltılar çıkarıyorlardı. Daha sonra Jody'nin kokusunu alıyor, kuyruklarını dikleş-tirip sallayarak onu selamlıyorlardı. Koca, kalın kuyruklu Doubletree Mutt ve sürüşüz çoban köpeği Smasher, daha sonra tembel tembel sıcak yataklarına dönüyorlardı.

Garip bir saatte yapılan, gizemli bir yolculuktu bu Jody için; bir düşün uzantısı gibiydi. Tayın ilk geldiği günlerde, bu yolculuğu sırasında Gabilan'ı ahırdaki bölmesinde bulamayacağını, daha da kötüsü hiçbir zaman orada olmadığını düşünerek kendine eziyet ediyordu. Başka küçük kuruntuları da vardı. Sıçanların kırmızı eyeri nasıl kemirip delik deşik ettiklerini ya da farelerin Gabilan'ın kuyruğunu kemirip incelterek tel tel yaptıklarını düşünürdü. Genellikle ahıra yaklaştığında, yolun geri kalanını koşarak tamamlardı. Ambarın paslı kapısını açıp içeri girerdi. Ne kadar sessiz olursa olsun, her seferinde, Gabilan'ı bölmesinin kapısı üzerinden ona ba-

20

kar bulurdu. Gabilan hafifçe kişner, ön ayağını yere vururken, gözlerinden korlar saçılırdı.

Bazen, eğer atlar o gün işe koşulacaksa, Billy Buck'ı, ahırdaki atları tımar ederken ve koşumlarını hazırlarken bulurdu. Billy onun yanına gelir, uzun uzun Gabilan'a bakar ve Jody'ye atlar hakkında bir sürü şey anlatırdı. Atların, ayakları için korkup kaygılandıklarını söylemişti; bu yüzden, korkularını gidermek için ayaklarını kaldırıp toynaklarını ve bileklerini okşamayı bilmek gerekiyordu. Jody'ye, atların kendileriyle konuşulmasından ne kadar hoşlandığını da anlattı. Her zaman midilliyle konuşmalı ve her şeyin nedenini anlatmalıydı. Billy atların kendilerine söylenen her şeyi anlayabileceğinden emin değildi ama, ne kadarını anladıklarını da

bilmeye olanak yoktu. Sevdiği biri ona olanı biteni açıkladığı zaman, at asla sorun çıkarmazdı. Billy buna örnekler de verebiliyordu. Bir keresinde, yorgunluktan canı çıkmış bir ata, varacağı yere çok az kaldığı söylendiği zaman hemen canlanmıştı. Sonra, korkudan donakalmış bir ata, binicisi onu neyin korkuttuğunu açıkladığı zaman korkusu geçmişti. Sabahları böyle konuşurken, Billy Buck, yedi-sekiz santimetre boyunda yirmi-otuz saman çöpü keser, bunları şapkasının şeridine yerleştirirdi. Daha sonra, gün içinde dişlerini temizlemek ya da yalnızca bir şeyler çiğnemek istediğinde, bunlardan birini alırdı.

Jody onu dikkatle dinlerdi, çünkü Billy Buck'ın atlardan çok iyi anladığını, herkes gibi o da çok iyi bilirdi. Billy'nin kendi atı, çekiç kafalı sıska bir hayvandı ama, hemen hemen • bütün yarışmalarda birinciliği kimseye kaptırmazdı. Billy kemendini atar, boğanın boynuzuna geçirir, hayvanı eyere bağlar ve attan inerdi. At, o hayvanla artık oltasına balık vuran

bir balıkçının yaptığı gibi oynar, boğa yorulup düşene kadar bunu sürdürürdü.

Her sabah, Jody midilliyi tımar edip fırçaladıktan sonra bölmenin kapısını açardı. Gabılan onun yanından hızla geçerek, ambar boyunca koşar, ağıla varırdı. Ağılin içinde dörtnala dönüp durur, bazen sıçrar ve gergin ayakları üzerine düşerdi. Kulakları dikilir, dönen gözlerinin akları görünür ve titreyerek korkmuş gibi yapardı. Sonra burnundan soluyarak yalağa doğru yürür ve burun deliklerine kadar başını suya daldırırdı. O zaman Jody, gurur duyardı. Bir atın değerini anlamamanın yolu bu. Zayıf atlar suya yalnızca ağızlarını değdirirlerdi. Oysa iyi bir at, ağızını ve burnunu suya daldırır, başının yalnızca soluk alacak kadar kısmını dışarıda bırakırdı. Sonra Jody durur, midilliyi seyreder ve o güne dek hiçbir atta dikkat etmediği şeyleri görürdü. Atın böğründeki o zarif, kayar gibi uzanan kasları, sağısındaki sıkılı bir yumruk gibi gergin kaslarını ve al tüylerinin üzerindeki güneşin ışıltısını... Yaşamı boyunca hep at görmüş olan Jody, onlara daha önce hiç bu kadar dikkatli bakmamıştı. Ama şimdi kulaklarının hareketinden atın yüz ifadesini, hatta bu ifadenin değiştiğini anlıyordu. Midilli kulaklarıyla konuşuyordu. Kulaklarının duruşuna bakarak, onun neler hissettiğini tam olarak anlamak mümkündü. Kulakları bazen sert ve dimdik oluyordu, bazen de gevşek ve sarkık. Kızdığı ya da korktuğu zaman arkaya; endişeli, meraklı ya da hoşnut olduğunda öne dönerdi. Kulağının duruşu, ne hissettiğini gösteriyordu.

Billy Buck sözünde durdu. Sonbahar başlarında eğitime başladılar. İlk sırada, yulara alıştırmak vardı. İlk iş olduğundan, en zoru buydu. Jody eline bir havuç alıyor, dil döküp tatlı sözler söylüyor ve ipi çekiyordu. Tay ipin çekildiğini hissedin-

21

ce, bir eşek inadiyla ayak diriyordu. Ama çok geçmeden alıştı. Jody onu yularından çekerek bütün çiftlikte dolaştırıyordu. 22 Yavaş yavaş ipi bırakmaya başladı, bir süre sonra nereye gitse midilli çekilmeden de onu izler oldu.

Daha sonra sıra, uzun yularla eğitime geldi. Bu, daha yavaş yürüyen bir işti. Jody, yuları tutarak bir çemberin ortasında duruyordu. Diliyle damağını şaklatıyor ve al midilli, yuların ucunda bir çember çizerek yürümeye başlıyordu. Damağını bir kez daha şaklattığında, midilli tırıs kalkıyor; tekrar şaklattığında ise dörtnala koşuyordu. Gürültüyle dönüp dururken, bu işten müthiş bir zevk alıyordu Gabılan. Sonra çocuk, "Hoo!" diye bağırdığında duruyordu. Çok geçmeden Gabılan bu işte ustalaştı. Fakat pek çok yönden kötü bir midilliydi o. Jody'nin pantolonlarını ısıyor, ayaklarını eziyordu. Zaman zaman kulakları arkaya devriliyor ve çocuğa müthiş bir çifte atıyordu. Gabılan bu gibi şeyleri ne zaman yapsa duruyor ve sanki için için gülüyordu.

Billy Buck akşamları şöminenin karşısında kıldan yuları örüyordu. Jody, kuyruk kıllarını bir torbaya topluyordu ve Billy'nin yanına oturup nasıl yaptığını izliyordu. Billy birkaç kılı alıp büküyor, bu yolla yaptığı iki ipliği bir araya getirip bir sicim yapıyor ve daha sonra birkaç sicimi örerek halatı oluşturuyordu. Daha sonra biten halatı sert ve yuvarlak bir hale getirmek için yerde, ayağının altında yuvarlıyordu.

Uzun yularla çalışma, kısa sürede kusursuzluk düzeyine yaklaştı. Midillinin durup kalkmasını, tırıs ve dörtnal gidişini izleyen Jody'nin babasının biraz canı sıkılmıştı.

"Böyle giderse neredeyse bir cambazhanedeki gösteri atma dönecek," diye yakındı. "Gösteri atlarını hiç sevmem. Ata numaralar yaptırmak, onun bütün asaletini alır götürür. Gösteri atı, bir çeşit oyuncudur; asaleti, kendine özgü bir kişiliği yoktur. Yakında onu eyere alıştırmaya başlasan iyi olur."

Jody koşum takımlarının bulunduğu odaya koştu. Bir süredir eyeri tahta kesmekte kullanılan bir dayanağın üzerine koyup biniyordu. Üzenginin boyunu birçok kez değiştirdi ama bir türlü doğru ayarlayamıyordu. Bazen bunu, her yanından araba koşumu parçalarının sarktığı koşum odasında yapar, bindiği şeyi sürerek dışarı çıkardığını düşünürdü. Eyerin ön kısmında tüfeğini de taşırdı. Tarlaların yanından uçarak geçip gittiğini görür gibi olur, dörtnala giden atın yerde çıkardığı sesleri duyardı.

Tayın ilk kez eyerlenmesi güç bir işti. Gabılan sırtını kam-burlaştırıyor, şaha kalkıyor, daha kayışı sıkıştırılmadan eyeri üzerinden atıveriyordu. Razi oluncaya kadar tekrar tekrar atın üzerine koymak gerekti

eyeri. Eyeri bağlamak da zordu. Jody kayışı her gün biraz daha sıkıştırıyordu, sonunda tay, eyere hiç aldırılmaz duruma geldi.

Bundan sonra sıra dizgin ve gem takmaya gelmişti. Billy Jody'ye, Gabilan'ın, ağzında bir şey olmasına alışması için bir meyankökü sopası kullanacaklarını açıkladı. "Elbette, onu her şeye zorla alıştırebiliriz," diyordu. "Ama öyle yaparsak, o kadar iyi bir at olmaz. Daima bir korku kalır içinde. Emirlerle kendi isteğiyle uymaz o zaman."

İlk kez gem takıldığında hayvan başını çılgınlar gibi aşağı yukarı salladı ve diliyle itti, itti, sonunda ağzının kenarlarından kan sızmaya başladı. Kafasını yemliğe sürterek koşumdan kurtulmaya çalıştı. Kulakları hareket ediyordu, gözleri korku ve öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Jody sevinmişti; yalnızca değersiz atların eğitime karşı koymadığını biliyordu.

Eyere ilk oturacağı anı düşününce ürperdi. Midilli mutlaka onu üzerinden atacaktı. Bunda utanılacak bir yan yoktu. Asıl, ayağa kalkıp yeniden binmezse utanması gerekirdi. Bazen kendini tozun toprağın içinde ağlarken görüyor ve kalkıp yeniden binemiyordu. Bu hayalin utancı günün ortalarına kadar sürüyordu.

Gabilan hızla büyüyordu. Taylara özgü o uzun bacaklı halini şimdiden yitirmişti; yelesi uzuyor ve koyulaşıyordu. Düzenli tımarlanma sonucu tüyleri turuncumsu kırmızı bir cila gibi görünüyor, ışıltıyordu. Jody çatlamasın diye midillinin tırnaklarını yağlıyor ve titizlikle törpülüyordu.

At kılından yular da bitmek üzereydi. Babası Jody'ye bir çift eski mahmuz verdi. Yan demirlerini büktü, kayışını kesti, zincirlerini kısalttı, ona uyacak hale getirdi. Derken bir gün Cari Tiflin şöyle dedi:

"Midilli sandığımdan daha hızlı büyüyor. Sanırım Şükran Gününde ona binersin. Becerebilecek misin, ne dersin?"

"Bilmiyorum," dedi Jody ürkekçe. Şükran Günü'ne yalnızca üç hafta vardı. Yağmur yağmamasını diliyordu, çünkü yağmur kırmızı eyeri lekelerdi.

Gabilan, artık Jody'yi tanıyor ve onu seviyordu. Jody biçilmiş tarladan geçerek ahıra geldiğinde kişneyerek onu selamlıyor, otlakta ıslıkla çağırıldığında koşarak geliyordu. Havucu da her zaman hazırı.

Billy Buck, ata binerken nelere dikkat etmesi gerektiğini Jody'ye defalarca anlattı. "Ata bindiğin zaman dizlerinle onu sım sıkı kavra, eyere tutunmaya da çalışma. At seni üzerinden atarsa, bu senin cesaretini kırmasın, insan ne kadar iyi bir binici olursa olsun, onu da üstünden atabilecek bir at mutlaka bulunur. Seni düşürdüğüne sevinmesine fırsat vermeden,

sen nemen üzerine Din atın. Ür süre sonra seni üzerinden atmayacaktır, bir süre sonra da istese bile atamayacaktır. İşin üstesinden böyle gelebilirsin."

"Umarım daha önce yağmur yağmaz dedi," Jody.

"Nedenmiş o, yoksa çamura mı düşmek istemiyorsun?"

Bunun da payı vardı ama öte yandan, bir de Gabilan'ın onu sırtından atmaya uğraşırken kayıp üzerine düşmesinden ve ayağını ya da kalçasını kırmasından korkuyordu. Daha önce böyle olayların başkalarının başına geldiğini görmüştü. Adamlar ezilmiş böcekler gibi yerde kıvrılmışlardı ve bu onu korkutuyordu.

Çalıştığı yerde sol eliyle dizginleri kavarken, sağ eliyle de şapkayı tutmayı denedi. Elleri böyle dolu olursa, düşeceğini hissettiği zaman eyere tutunamazdı. Eyere tutunduğunda neler olabileceğini düşünmek bile istemiyordu. Belki de babası ve Billy Buck, bir daha hiç konuşmazlardı onunla. O kadar utanırlardı ondan.

Duyulduğu zaman annesi de ondan utanırdı. Ya okul bahçesinde olacaklar?... Düşünmesi bile çok korkunçtu.

Gabilan'ı eyerlediğinde, tüm ağırlığını üzengilerden birine vermeye başladı ama diğer ayağını atın üzerinden aşırıyordu. Bu Şükran Günü'ne kadar yasaktı ona.

Her gün öğleden sonra kırmızı eyeri midillinin üzerine koyup sıkıca bağlıyordu. Midilli kayışlar bağlanırken karnını şisirip, daha sonra serbest bırakmayı öğrenmeye başlamıştı. Jody, bazen onu yukarı, çalılıklara götürüp yosunlu yalaktan su içiriyordu. Bazen de, sürülmüş tarladan geçirip, bembeyaz Salinas kasabasının, büyük vadideki tarlaların oluşturduğu geometrik şekillerin ve koyunlarla çevrilmiş meşe ağaçlarının görülebildiği tepeye çıkarıyordu. Ara sıra, çalılıkların arasın-

dan geçip çalılıkların çevrelediği açıklıklara geliyorlardı, üuraaa, dünya uzaklaşıp gidiyor, yalnızca gökyüzü ve yüksek çalılar 2 kalıyordu geriye. Gabilan bu gezintilerden çok hoşlanıyordu. Sevincini belli etmek için başını yukarı kaldırıyor ve ilgiyle burun deliklerini açıp kapıyordu. Böyle gezilerden döndüklerinde, ikisinin de üzerine çalılıkların tatlı kokusu sinmiş oluyordu.

Zaman geçti, Şükran Günü yaklaştı ama kış çabucak geliverdi. Bulutlar geldi, gün boyunca gökyüzünde asılı kaldıktan sonra tepelere doğru sürüklendi, geceleri rüzgârın çığlıkları duyuldu. Meşelerin kuru yaprakları gün boyu dökülüp yerleri kapladı ama ağaçların görünümünde bir değişiklik olmadı.

Jody, Şükran Günü'nden önce yağmur yağmamasını diliyordu ama yağdı. Kahverengi toprak koyulaştı ve ağaçlar pırıl pırıl oldu. Kesilen ekinlerin sapları küflenip kapkara oldu, samanlar nemden grileşti ve yaz boyu çatıda gri kertenkeleler gibi duran yosunlar, parlak sarımsı-yeşil bir renk aldılar. Yağmur yağdığı hafta, Jody,

ıslanmasın diye midilliyi ahırdan hiç çıkarmadı. Yalnız okul dönüşü, kısa bir süre için onu gezdirmek ve su içirmek üzere yukarı ağıla götürdü. Gabılan bir kez bile ıslanmadı.

Yağmur, yerde küçük, yeni otlar bitene dek yağdı. Jody, okula giderken yağmurluk ve kısa lastik botlar giyiyordu. Sonunda güneşin parıldadığı bir sabah Jody, ahırdaki çalışmakta olan Billy Buck'a: "Bugün okula giderken belki Gabılan'ı ağılda bırakırım," dedi.

"Güneş ona iyi gelir," diye onayladı Billy. "Hiçbir hayvan uzun süre kapalı kalmayı sevmez. Biz babanla su kaynağındaki yaprakları temizlemek için tepeye gideceğiz." Billy başını salladı ve şapkasından çektiği saman çöplerinden biriyle dişlerini karıştırdı.

"Ya yağmur yağarsa," diyecek oldu Jody.

"Bugün pek yağacağa benzemiyor. Şimdiye kadar epey yağdı." Billy, gömleğinin kollarını sıvadı, dirseklerindeki şeritlere tutturdu. "Hem yağsa bile, birazcık yağmurdan ata zarar gelmez."

"Peki ama yağmur yağarsa onu ahıra sokarsın, değil mi Billy? Soğuk alır da binemezsem diye korkuyorum."

"Tabii sokarım. Zamanında geri dönersek ona göz kulak olurum. Ama bugün yağmur yağmaz."

Ve böylece Jody, Gabılan'ı ağılda bırakarak okula gitti.

Billy Buck pek yanılmazdı ama, o günkü hava konusunda yanılmıştı. Öğleden biraz sonra tepelerin üzeri bulutlarla örtüldü ve yağmur bardaktan boşalırcasına yağmaya başladı. Jody, damlaların okulun çatısına düştüğünü duydu. Parmağını kaldırıp dışarıdaki tuvalete gitmek için izin istemeyi düşündü. Midilliyi ahıra sokmak için koşa koşa eve gidebilirdi. Ama okulda da evde de hemen cezalandırılırdı. Vazgeçip, Billy'nin yağmurdan bir ata zarar gelmeyeceğini söylediğini düşünüp avunmaya çalıştı. Son ders de bittiğinde, sağanak yağmur altında eve doğru koşmaya başladı. Yolun iki kenarında çamurlu sular hızla akıyordu. Soğuk ve sert bir rüzgârla birlikte yağmur, her yana döne döne yağıyordu. Jody, çakıllı yolun çamurunda koşmaya çabaladı.

Tepeye vardığında, Gabılan'ın ağılin içinde bitkin bir halde durduğunu gördü. Al tüyleri sırlıslamandı ve neredeyse kapkara olmuştu. Başını eğmiş, arkasını yağmura ve rüzgâra vermiş, öylece duruyordu. Jody koşarak geldi, ahırın kapısı açtı ve ıslanmış midilliyi kâkülünden çekerek içeri soktu.

Sonra eline bir çuval alıp, atın sırlıslam olmuş tüylerini, bacaklarını ve bileklerini ovaladı. Gabılan uysal bir şekilde duruyordu ama sürekli de titriyordu.

Midilliyi elinden geldiği kadar kuruladı. Eve gidip sıcak su getirdi ve arpayı bununla ıslattı. Gabılan fazla aç değildi. Sıcak lapayı dişledi ama pek ilgi göstermedi. Hâlâ ürperip titriyor, nemli sırtından bir buhar bulutu yükseliyordu.

Billy Buck ve Carl Tiflin çiftliğe döndüklerinde, neredeyse hava kararmak üzereydi. "Yağmur başladığı zaman Ben Herche'in yerinde konakladık. Yağmur bütün öğleden sonra hiç durmadı," diye açıkladı Cari Tiflin. Jody, sitemle Billy Buck'a baktı ve Billy kendisini suçlu hissetti.

"Yağmur yağmaz demıştin," diye suçladı onu Jody. Billy bakışlarını kaçırdı. "Yılm bu zamanında hiç belli olmaz," dedi Billy ama hatasının farkındaydı. Yanılmaya hakkı yoktu ve bunu kendisi de biliyordu.

"Midilli yağmurdan sırlıslam oldu," dedi lody.

"Kuruladın mı onu?"

"Bir çuvala ovaladım, sonra sıcak arpa lapası verdim."

Billy başıyla onayladı.

"Soğuk alır mı dersin, Billy?"

"Birazcık yağmurdan zarar gelmez," diye rahatlatı onu

Billy.

Jody'nin babası da konuşmaya katılıp çocuğu biraz azarladı. "Atlar," dedi, "kucak köpeği gibi değildir." Cari Tiflin, zayıflık ve hastalıktan nefret eder, çaresizliği de şiddetle küçümserdi.

Jody'nin annesi masaya bir tabak biftek koydu, yanında haşlanmış patates ve kabak vardı. Yemeğin buharı odayı doldurdu. Yemeğe oturdular. Cari Tiflin, hâlâ aşırı özen sonucu insanlar ve hayvanlarda gelişen zayıflık hakkında homurdanıp duruyordu.

Billy Buck, düştüğü hata nedeniyle kendini kötü hissediyordu. "Battaniye örttün mü sırtına?" diye sordu.

"Hayır, battaniye bulamadım. Birkaç çuval örttüm."

"Öyleyse yemekten sonra gider örteriz," dedi Billy. Bunu söyledikten sonra kendini daha iyi hissetmeye başlamıştı. Jody'nin babası ateşin başına, annesi de bulaşık yıkamak için mutfağa gittiğinde, Billy bir fener bulup yaktı. Jody'yle birlikte çamurların içinden geçerek ahıra doğru yürüdüler. Ahır karanlık, sıcak ve hoştu.

Atlar hâlâ akşam verilen samanlarını çiğniyorlardı. "Sen feneri tut," dedi Billy. Midillinin bacaklarını elleriyle yokladı, böğrünün sıcaklığını kontrol etti. Yanağını midillinin kül renkli burnuna dayadı. Sonra gözkapaklarını kaldırıp gözlerini inceledi. Dudaklarını aralayıp diş etlerine baktı. Parmaklarıyla atın kulaklarının içini yokladı.

"Pek iyi görünmüyor," dedi Billy. "Onu biraz ovalayacağım."

Billy bir çuval buldu, midillinin bacaklarını sertçe ovdu, göğsünü ve sırtını da ovaladı. Gabılan, garip bir şekilde ruhsuz duruyordu. Kendini Billy'nin ovalamasına bırakmıştı. Ovalama işi bittiğinde, Billy koşum takımlarının bulunduğu odadan pamuklu bir yorgan getirip atın üzerine örttü, atın boynundan ve göğsünden ipe bağladı.

"Sabaha kadar bir şeyi kalmaz," dedi Billy.

Eve döndüklerinde annesi Jody'nin yanına geldi. "Yatma vaktin geçti," dedi. Sert elleriyle çenesinden tutup, gözünün üzerine düşen karışık saçlarını düzeltti. "Midilliyi hiç merak etme. İyi olacak. Billy, bir baytar kadar iyidir."

Jody, annesinin derdini anladığını fark etmemişti. Yavaşça

annesinden uzaklaşıp ateşin önüne diz çöktü, ateş karnını yakana kadar oturdu. Kendini iyice ısıttıktan sonra yatağına gitti ama, uyumak çok zor geliyordu ona. Kendisine pek uzun gelen bir süre sonra uyandı. Oda karanlıktı ama pencerede gün ağarmadan öncesini andırır bir grilik vardı. Kalkıp tulumunu buldu, el yordamıyla giyinmeye çalışırken bitişik odadaki saat ikiyi vurdu. Giysilerini bırakıp yeniden yatağına döndü. Tekrar uyandığında, ortalık iyice aydınlanmıştı, ilk kez yemek çanı çaldığında uykusundan uyanamamıştı. Yataktan fırladı, aceleyle giysilerini giydi, gömleğinin düğmelerini ilikleyerek kapıdan fırladı. Annesi bir an arkasından baktı, sonra sessizce işine döndü. Annesinin bakışları yumuşak ve anlayışlıydı. Ara sıra dudaklarında bir gülümseme beliriyor, ama bakışları değişmiyordu.

Jody ahıra doğru koşmaya başladı. Yarı yolda korktuğu sesi duydu. Bir atın boğuk, hırıltılı öksürük sesiydi bu. O zaman daha da hızlandı. Billy Buck da ahırda midillinin yanındaydı. Kaba ve güçlü elleriyle hayvanın bacaklarını ovuyordu. Başını kaldırıp neşeye gülümsedi. "Yalnızca biraz üşütmüş," dedi. "Bir-iki günde iyileştiririz onu."

Jody midillinin yüzüne baktı. Hayvanın gözleri yarı kapalıydı, gözkapakları şiş ve kupkuruydu. Gözpınarlarında kaim bir çapak birikmişti. Kulakları iki yana sarkmış, başı öne düşmüştü. Jody elini uzattı, ama midilli ona yaklaşmadı. Yeniden öksürdü. Tüm gövdesi, gösterdiği çabadan ötürü kasıldı bu sırada. Burun deliklerinden ince bir sıvı akıyordu.

Jody, BiUy Buck'a döndü. "O çok hasta, Billy," dedi. "Söylediğim gibi, sadece küçük bir soğuk algınlığı," diye üsteledi Billy. "Sen kahvaltını yap, sonra da okuluna git. Ben ona bakarım."

"Ama yapacak başka işlerin çıkabilir. Yanından ayrılabilirsin."

"Hayır, onu hiç yalnız bırakmam. Yarın cumartesi, o zaman sen de bütün gün kalabilirsin onunla." Billy yine yanılmıştı. Bunun için de çok kötü hissediyordu kendisini. Midilliyi iyileştirmek zorundaydı artık.

Jody eve döndü ve neşesiz bir şekilde masadaki yerini aldı. Yumurtalarla domuz pastırmaları da soğumuş ve yağlıydı ama, o farkına bile varmadı. Her zamanki kadar yedi. Okula gitmeyi evde kalmak için izin bile istemedi. Annesi tabağını önünden alırken onu saçlarını okşayarak avuttu. "Billy ona bakar," dedi.

Jody'nin suratı okulda gün boyunca asıktı. Ne sorulan sorulara yanıt verebildi ne de tek bir sözcük okuyabildi. Midillinin hasta olduğunu da kimseye söylemedi; söylerse tay daha fazla hastalanır diye korkuyordu. Sonunda dersler bittiğinde, yüreği korkuyla dolu, eve doğru yürümeye başladı. Yavaş yürüyordu, diğer çocukların onu geçmesine izin verdi. "Böyle yürümeye devam etsem ama hiç çiftliğe varmasam," diye geçiriyordu içinden.

BiUy, söz verdiği gibi, ahırdaydı. Midillinin durumu ise daha da kötüydü. Gözleri neredeyse kapalıydı şimdi. Tıkalı burnundan, soluk alıp verirken tiz sesler çıkarıyordu. Gözlerinin görülebilen kısmı da ince bir tabakayla kaplanmış gibiydi. Görebildiği de kuşkuluydu. Arada bir temizlemek için hızla soluk veriyordu ama bu, burnunu daha da tıkiyor gibiydi. Jody isteksizce hayvanın tüylerine baktı. Taranmamıştı ve kaba görünüyordu. Eski parlaklığını tümünden yitirmiş gibiydi. BiUy, bölmenin kapısının yanında sessizce duruyordu. Jody sormayı hiç istemiyordu ama, öğrenmesi de gerekiyordu.

"Billy, acaba... acaba iyileşecek mi?" Billy, parmaklarını atın çenesinin altındaki kirşlerin ara- sına koydu ve yokladı. "Bak buraya," dedi ve Jody'nin elini alıp atın çenesinin altındaki kocaman bir şişkinliğin üzerine koydu. "Bu iyice büyüyünce, yarıp açacağım, o zaman iyileşecek," dedi.

Jody hemen gözlerini kaçırdı; bu şişkinliği daha önce duymuştu. "Nesi var?" diye sordu.

Billy cevap vermek istemiyordu ama, vermek zorundaydı. Üç kere üst üste yanılmazdı. "Boğak,"(1) dedi kısaca. "Ama endişelenme sen, kurtaracağım onu bundan. Gabılan'dan daha kötü durumda olup da iyileşenleri gördüm. Şimdi ona buğu uygulayacağım. Yardım edebilirsin."

"Tabii," dedi Jody büyük bir mutsuzlukla. Billy'nin peşi sıra yem ambarına doğru gitti ve onun buğu torbasını hazırlamasını izledi. Bu, atm burnuna geçirmek için, çadır bezinden yapılmış, atm kulaklarının üzerinden takılan askıları bulunan, yem torbasından biraz uzunca bir torbaydı. Billy torbanın üçte birini kepekle doldurduktan sonra, içine bir-iki avuç kurutulmuş şerbetçi otu attı. Bu kuru karışımın üzerine biraz kar-bolik asit ve terebentin döktü. "Ben bunu karıştırırken, sen bir koşu eve gidip bir çaydanlık kaynar su getir," dedi.

Jody elinde buharı tüten çaydanlıkla dönünce, Billy torbanın askılarını Gabilan'ın başına geçirdi, burnunun etrafını sıkıca saracak şekilde ayarladı. Sonra, torbanın yanındaki küçük delikten karışımın içine kaynar su döktü. Büyük bir buhar bulutu yükselmeye başlayınca, midilli ürktü. Ama sonra rahatlatıcı duman burun deliklerinden içeri süzülürdü, ciğerlerine ya-

(1)

Boğak: Anjin, (çev.)

yıldı ve keskin buhar, burun boşluklarını temizlemeye başladı. Midilli gürültülü bir şekilde soluk alıp veriyordu. Bacakları titredi ve yakıcı buhardan korumak için gözlerini kapattı. Billy, sıcak su ekleyerek on beş dakika boyunca buhar çıkmasını sağladı. Sonunda çaydanlığı bırakıp torbayı Gabilan'ın burnundan çıkardı. Midilli şimdi daha iyi görünüyordu. Rahatça soluk alabiliyordu ve gözleri de biraz daha açıktı.

"Bak, nasıl rahatladı," dedi Billy. "Şimdi onu yine saralım. Belki sabaha bir şeyi kalmaz."

"Bu gece onunla kalayım," diye önerdi Jody. "Hayır! Ben battaniyemi samanların üzerine serip burada yatacağım. Sen yarın kalır, gerekirse buğu yaparsın."

Yemek için eve gittiklerinde, karanlık çökmek üzereydi. Jody, başka birinin tavukları besleyip odun sandığını doldurmuş olduğunun farkına bile varmadı. Evin yanından geçip kara çalılıarın oradaki yalaktan su içti.

Kaynak suyu öyle soğuktu ki, ağız acıdı, içi ürperdi. Gökyüzü, tepelerin üzerinde hâlâ aydınlıktı. Bir şahin öylesine yükseklerde uçuyordu ki, güneş ışığı göğsüne vuruyor, bir kıvılcım gibi parlıyordu, iki kara kuş onu aşağıya inmeye zorluyor, düşmana saldırırken onlar da parlıyordu. Batıda bulutlar, yeniden yağmur getirmek üzere yaklaşıyordu.

Yemek sırasında, Jody'nin babası hiç ama hiç konuşmadı. Ama, Billy Buck bataniyesini alıp yatmak için ahıra gittikten sonra Cari Tiflin, şöminede kocaman bir ateş yakıp öyküler anlattı. Çırlıçıplak dolaşan, at gibi bir kuyruğu ve kulakları olan vahşi bir adamdan söz etti. Moro Cojo'nun ağaçlarda kuş avlayan tavşan-kedilerini anlattı. Bir altın damarı bulup damarın yerini çok iyi sakladıktan sonra bir daha kendileri de bulamayan ünlü Maxwell Kardeşler'i yeniden anlattı.

AM 3

Jody çenesini avuçlarına almış oturuyordu, dudakları sinirli sinirli kıpırdıyordu. Sonunda babası, oğlunun kendisini 34 pek dikkatle dinlemediğini fark etti. "Komik değil mi?" diye sordu.

Jody nazikçe gülüp, "Evet babacığım," diye yanıtladı. O zaman, babası kızdı ve içerledi. Başka da öykü anlatmadı. Bir süre sonra Jody bir fener alıp ahıra gitti. Billy Buck samanlıkta uyuyordu. Hırıltılı nefesi dışında midilli çok daha iyi görünüyordu. Jody orada bir süre kalarak midillinin al tüylerini okşadı. Daha sonra feneri alıp eve döndü. Yatağına yattığında annesi odaya geldi.

"İyice örtündün mü? Hava soğuyor."

"Evet anneciğim."

"Pekâlâ, bu gece biraz dinlen." Dışarı çıkarken durakladı,

"Midilli iyileşecek," dedi.

Jody çok yorgundu. Çabucak uykuya daldı ve şafağa kadar da uyanmadı. Yemek çanının sesi duyuldu ve Jody daha evden çıkmadan Billy Buck ahırdan çıkıp geldi. "Durumu nasıl?" diye sordu Jody. Billy, kahvaltısına her zaman aç kurtlar gibi saldırırdı. "Oldukça iyi. Şu şişliği bu sabah açacağım. O zaman belki daha da iyileşir."

Kahvaltıdan sonra Billy en iyi bıçağını aldı, ucu sipsivriydi. Parlayan bıçağı küçük bir bileyi taşıyla uzun süre bileti. Ucunu ve keskin kenarını nasırlı başparmağıyla defalarca sınyayıp denedi. Son olarak üst dudağıyla kontrol etti.

Ahıra giderken, Jody, taze otların nasıl büyüdüğünün, ekin saplarının günden güne yok olarak yerlerini nasıl taze, yeni sürgünlere bıraktığının farkına vardı. Soğuk ve güneşli bir sabahtı.

Midilliyi görür görmez, durumunun daha da kötü olduğunu anladı Jody. Atın gözleri kapanmış, gözkapakları kurumuş çapakla yapışmıştı. Başı yere öylesine eğilmişti ki, burnu ne-redeyse yatağının samanlarına değiyordu. Her soluk alışında hastalıklı, derin bir inilti koyuveriyordu.

Billy hayvanın zayıf başını kaldırıp, bıçakla hızlı bir kesik attı. Jody, sarı irinin dışarı aktığını gördü. Billy yarayı seyreltik karbolik asit merhemiyile temizlerken, Jody atın başını yukarıda tuttu.

"Şimdi daha iyi hissedecek kendisini," diye güvence verdi Billy ona. "Onu hasta eden, şu sarı zehirdi işte."

Jody kuşkuyla gözlerle baktı Billy Buck'a. "Çok hasta," dedi.

Billy Buck ne söyleyeceğini düşündü uzun uzun. Neredeyse, dikkatsiz bir avutucu cümle söyleyecekti, ama kendini tam zamanında engelledi. "Evet, oldukça hasta," dedi sonunda. "Daha kötülerinin bile iyileştiğini gördüm. Zatürreeye çevirmesem onu iyileştiririz. Onunla sen kal. Durumu kötüleşirse beni çağırırısın."

Jody, Billy gittikten sonra uzun bir süre midillinin yanında kalarak, kulaklarının arkasını okşadı. At iyi olduğu zamanlardaki gibi başını sallamadı. Soluk alıp verirken inlemesi daha da derinleşti.

Doubletree Mutt, ahırın kapısından içeri baktı. Koca kuyruğunu kıskırtıcı bir şekilde sallıyordu. Jody, onun bu sağlıklı haline öyle öfkelenmişti ki, yerde bulunduğu kara bir taşı ona fırlattı. Doubletree Mutt ayaklayarak, incinen pençesini yalamak üzere oradan uzaklaştı.

Öğleye doğru, Billy Buck geri gelip bir buğu daha yaptı. Jody, midillide daha önceki gibi bir düzelme olup olmadığını

görmek için baktı. Hayvanın soluk alması biraz düzelmişti, fakat başını kaldıramadı.

3 Cumartesi günü geçiyordu. Akşam üzeri Jody, eve gidip

yatağını yorganını getirdi ve samanlıkta kendisine uyuyacak bir yer yaptı. Bunun için izin istememişti. Annesinin kendisine bakışından, neredeyse her şeyi yapmasına izin vereceğini anlamıştı. O gece bir feneri midillinin bulunduğu bölmenin üzerinde yanar bıraktı. Billy, arada sırada midillinin bacaklarını ovmasını söylemişti ona.

Saat dokuzda bir rüzgâr çıktı ve ambarın çevresinde uğuldamaya başladı. Tüm endişesine karşın Jody'nin uykusu gelmişti. Battaniyesine sarınıp uykuya daldı ama, düşünde de midillinin inilti soluklarını duyuyordu. Uykusunda bir çatırtı duydu. Sürüp giden ses sonunda onu uyandırdı. Rüzgâr ambarın içine hücum etmişti. Sıçrayıp ayağa kalktı, ahır bölmelerinin olduğu yere baktı. Ambarın kapısı rüzgârdan açılmış, midilli gitmişti. Feneri kapıp kuvvetli rüzgârın içine daldı. Karanlıkta zayıf adımlarla ilerleyen Gabilan'ı gördü. Hayvanın başı öndeydi, bacakları yavaş ve mekanik bir şekilde hareket ediyordu. Jody koştu, onu kâkülünden tutarak ahıra geri getirdi. At, buna karşı koymadı. İniltileri daha da şiddetliydi ve burnundan keskin bir ısıklık çıkıyordu. Ondan sonra Jody hiç uyumadı. Midillinin soluğunun sesi giderek yükseldi ve keskinleşti.

Şafakta Billy Buck gelince çok sevindi. Billy, daha önce hiç görmemiş gibi midilliye bir süre baktı. Kulaklarını ve böğrünü yokladı. "Jody," dedi, "Senin görmeni istemediğim bir şey yapmak zorundayım. Sen biraz eve git."

"Onu vurmuyacaksın, değil mi?" diye sordu Jody, hırsla adamın koluna sarılarak.

Billy çocuğun elini okşadı. "Hayır, nefes alabilirsin diye soluk borusuna bir delik açacağım. Burnu tıkanmış. İyileştiği zaman, o deliği küçük piring bir düğmeyle kapatırız."

Jody istese de gidemezdi oradan. O al derinin kesildiğini görmek çok korkunçtu ama, kesildiğini bilip de görmemek daha korkunçtu.

"Burada kalacağım," dedi sert bir tavırla. "Bunu yapmak zorunda mısınız?"

"Evet zorunluyum. Kalırsan başını tutabilirsin. Tabii, bu seni rahatsız etmezse.

Güzel bıçak yine ortaya çıktı ve daha önceki gibi titizlikle bilendi. Jody, atın başını kaldırarak boğazını gergin tuttu. Billy, uygun yeri bulabilmek için eliyle yokladı. Bıçağın parlak ucu boğazın içine girerken Jody hıçkırdı. Midilli güçsüzce ileriye doğru atıldı, sonra hareketsiz kaldı. Şiddetle titriyordu. Koyu bir kan akıyordu. Kan, bıçağın ve Billy'nin elinin üzerinden akıp gömleğin kolunu ıslattı. Billy'nin iri, güvenli eli, deride yuvarlak bir delik açtı. Delikten, güçlü bir solukla birlikte kan püskürdü. Oksijenin ciğerlerini doldurmasıyla, midilli aniden güçlendi. Arka ayaklarını tepip şaha kalkmaya çalıştı. Ama Jody, onun başını tutuyordu. Bu sırada Billy, yarayı karbolik asit merhemle temizledi, iyi bir iş becermişlerdi. Kan durdu ve açılan delikten hava, sudaki hava kabarcıkları gibi sesler çıkararak düzenli olarak girip çıkmaya başladı.

Gece rüzgârının getirdiği yağmur, ambarın damına düşmeye başladı. O sırada yemek çanının kahvaltıya çağırın sesi duyuldu. "Ben beklerken, sen gidip kahvaltını yap," dedi Billy. "Bu deliğin tıkanmamasına dikkat etmeliyiz."

Jody yavaşça ahırdan çıktı. Billy'ye, ambarın kapısının nasıl açılıp da midillinin dışarı çıktığını söylemeye cesareti yoktu.

37

Islak, kurşuni sabahın içine dalıp suların içine girip çıkarak eve yöneldi. Su birikintilerine basıp suları sıçratmaktan garip bir zevk alıyordu. Annesi, Jody'nin karnını doyurduktan sonra, kuru giysiler giydirdi. Hiç soru sormadı ona. Sorulara cevap veremeyeceğini biliyor gibiydi. Jody ahıra dönmek için hazır olduğunda, annesi ona, dumanı tüten bir kap yemek verdi. "Bunu ona ver," dedi. Ama Jody yemeği almadı. "Bir şey yemiyor," dedi ve koşarak evden dışarı çıktı. Ahırda Billy, ona bir çubuğa nasıl pamuk sarılacağını ve atın nefes alması için açılan delik tıkanığında bununla nasıl açılacağını gösterdi.

Jody'nin babası ahıra geldi ve onlarla birlikte bölmenin önünde durdu. Neden sonra çocuğa döndü. "Benimle gelsen daha iyi olmaz mı? Tepenin ötesine gidiyorum." Jody, başını, olumsuzca salladı. "Buradan uzaklaşsan iyi olur," diye üsteledi babası.

Billy öfkeyle ona döndü, "Rahat bırakın onu. Bu onun midillisi değil mi?"

Cari Tiflin başka bir şey söylemeden uzaklaştı. Duyguları fena halde incinmişti.

Bütün sabah boyunca Jody, yarayı açık tutarak havanın girip çıkmasını sağladı, öğleyin, midilli bitkin bir şekilde bir yanına yattı ve burnunu ileriye doğru uzattı.

Billy ahıra döndü. "Bu gece onunla kalacaksan, biraz kestirsen iyi olur," dedi. Jody, dalgın dalgın ahırdan ayrıldı. Gökyüzü bulutlardan temizlenmiş, mavileşmişti. Her yerde kuşlar, ıslak toprağın yüzüne çıkan solucanları yiyordu.

Jody çalılığa doğru yürüdü, yosunlu yalağın kenarına oturdu. Aşağıdaki eve, yatakhane ve kara selvi ağacına baktı. Her yer tanıdıktı ama garip bir şekilde değişmişti. Eskisi gibi değildi, olup bitenin yaşandığı bir sahneydi sanki. Doğudan

soğuk Dır rüzgar esiyordu, mı, Dır sure yağmur yağmayacağını gösteriyordu. Jody, ayaklarının altında topraktan fıskıran taze otların yere yayılan kollarını görüyordu. Kaynağın çevresindeki çamurda, binlerce bildircinin izi vardı.

Doubletree Mutt, yan yan yürüyerek, sebzelikten geçip ürkekçe yaklaştı yanına. Jody, ona taş attığını anımsayıp köpeğin boynuna sarıldı ve koca, kara burnundan öptü. Doubletree Mutt, ciddi bir şey olduğunu biliyormuş gibi sessizce oturdu. Koca kuyruğu ciddiyetle toprağı dövüyordu. Jody, Mutt'ın boynundan kana doymuş bir kene koparıp parmaklarının arasında ezdi. Pis bir şeydi. Ellerini soğuk kaynak suyunda yıkadı. Rüzgârın sürekli ıslığı dışında, tüm çiftliğe, alabildiğine bir sessizlik hâkimdi. Öğle yemeğine gitmezse annesinin bir şey demeyeceğini biliyordu Jody. Bir süre sonra yavaş yavaş ahıra döndü. Mutt da küçük kulübesine girdi ve uzun bir süre kendi kendine iniledi.

Billy Buck, üzerine oturduğu sandıktan kalkıp pamuklu çubuğu Jody'ye verdi. Midilli hâlâ yan yatıyordu ve boğazın-daki yara inip kalkıyordu. Tüylerinin ne kadar kuru ve cansız olduğunu görünce, midilli için bir ümit ışığı olmadığını anladı sonunda Jody. Bu ölü tüyleri daha önce köpeklerde ve ineklerde de görmüştü. Kesin bir belirtiydi bu. Yavaşça sandığın üzerine oturdu ve bölmenin kapısını indirdi. Uzun bir süre gözlerini yaradan ayırmadı, sonunda uyuyakaldı ve öğleden sonra zaman çarçabuk geçiverdi. Karanlık bastırmadan biraz önce annesi ona koca bir tabak dolusu yahni getirip bıraktı. Jody, yahniden biraz yedi. Hava kararınca feneri yere, midillinin başucuna koydu. Bu şekilde yarayı hem görebilecek hem de temizleyebilecekti. Sonra yeniden uykuya daldı. Gecenin

39

40

ayazı onu uyandırdı. Şiddetle esen rüzgâr, beraberinde Kuzeyin soğunu da getiriyordu. Jody, samanlıktaki yatağından bir battaniye getirip ona sarındı. Gabilan sonunda sessiz bir şekilde nefes almaya başlamıştı, boğazındaki delik yavaşça inip kalkıyordu. Ambarın tavan arasında baykuşlar, çığlık atarak uçuyor, fare avlıyorlardı. Jody ellerini başının altına koyup uyudu. Uykusunun arasında rüzgârın şiddetlendiğini fark ediyor, ambara çarptığını duyuyordu.

Uyandığında gün çoktan ışıdı. Ahırın kapısı açıldı. Midilli gitmişti. Ayağa fırlayıp gün ışığına doğru koştu. Taze otların üzerindeki kırıgıda midillinin izleri seçilebiliyordu, yorgun izlerdi bunlar, izlerin arasında, atın ayağını sürümesinden kaynaklanan çizgiler vardı. Tepeye doğru, yarı yoldaki çalılığa yönelmişti hayvan. Jody, koşarak izlerin peşinden gitti. Güneş, toprağın üzerinde oraya buraya saçılmış kuartz taşlardan yansıyor. Jody, izleri takip ederken yoluna bir gölge düştü. Yukarı baktığında kara bir akbaba sürüsü gördü. Gökyüzünde yavaş yavaş dönerek alçalıyorlardı. Ağır hareketlerle uçan kuşlar, bir süre sonra tepenin ötesinde gözden kayboldular. Jody, panik ve öfke içinde daha hızlı koşmaya başladı. Sonunda izler çalılığa girdi ve uzun otların arasında dolanarak ilerlemeye başladı.

Tepenin doruğunda Jody, hızlı hızlı soluyarak biraz durakladı. Kulakları uğulduyordu. Derken aradığı şeyi gördü. Al midilli aşağıda, çalılıkların arasındaki açıklıklardan birinde yatmaktaydı. Jody, uzaktan midillinin ayaklarının yavaş hareketlerini ve kasılmalarını görebiliyordu. Akbabalar çevresinde bir çember oluşturmuş, çok iyi bildikleri ölüm anını bekliyorlardı.

joüy, ilen atılıp tepeden aşağı koşmaya başladı. Islak toprak ayak seslerini yutuyor, çalılar onu gizliyordu. Vardığında her şey bitmişti. Birinci akbaba midillinin başının üzerine konmuştu, henüz kaldırdığı gagasından koyu renkli bir sıvı damlıyordu. Jody, bir kedi gibi halkanın içine daldı. Kara çete havalandı ama, midillinin başına konmuş olan büyük akbaba geç kalmıştı. Havalanmak için sıçradığında, Jody onu kanadının ucundan yakalayıp aşağıya çekti. Kuş neredeyse, Jody'nin kendisi kadar iriydi. Boşta kalan kanat, bir sopa gibi oğlanın yüzüne çarptı. Ama Jody akbabayı bırakmadı. Pençelerini çocuğun bacaklarına geçiren akbaba, kanatlarıyla çocuğun başının iki yanını dövüyordu. Jody, boşta kalan eliyle bir şeyler arandı. Parmakları çırpınan kuşun boğazını buldu. Kırmızı gözler çocuğun yüzüne bakıyordu; soğukkanlı, korkusuz ve keskin bir bakışla.

Akbabanın çıplak başı, bir yandan öte yana dönüyordu. O sırada gagası açıldı ve kokmuş bir sıvı kustu. Jody, dizlerini kaldırdı ve koca kuşun üzerine çöktü. Bir eliyle kuşun boğazını yere bastırırken, diğer eliyle de beyaz keskin bir kuartz taş buldu, ilk vuruş gagayı kenarlarından kırdı ve kuşun ağzının köşelerinden kan fıskırdı. Tekrar vurdu, ama bu kez ıskaladı. Korkusuz kırmızı gözler, ilgisiz ve duyarsızca bakıyordu hâlâ. Bir daha, bir daha vurdu; akbaba ölene, kafası kırmızı bir lapaya dönene kadar. Billy Buck onu tutup çektiğinde hâlâ vuruyordu. Billy, titreyen çocuğu yatıştırmak için ona sarıldı.

Cari Tiflin, kırmızı fularıyla çocuğun yüzündeki kanları sildi. Jody şimdi dingin ve sessizdi. Babası, akbabayı ayağıyla itti. "Jody," diye açıkladı, "midilliyi akbaba öldürmedi. Bunu bilmiyor musun?"

"Biliyorum," dedi Jody bitkin bir şekilde.

Bu kez sinirlenen Billy Buck'ti. Jody yi kucaklamış ve eve götürmek için dönmüştü. Ama bu sözleri duyunca Cari _42 Tiflin'e baktı. "Tabii ki, biliyor," dedi Billy. "Tanrı aşkına, onun neler hissettiğini anlamıyor musun?"

Ulu Dağlar

Yaz ortasında bir gün, öğleden sonrasının bunaltıcı sıcağında, küçük Jody neşesizce, yapacak bir şeyler arıyordu. Ahıra gitmiş, saçak altlarındaki kırlangıç yuvalarını taşlamıştı. Çamurdan yuvaların hepsi parçalanıp içindeki samanlar ve kirli tüyler yere düşene kadar da bu işi sürdürmüştü. Evden bir fare kapanı alıp içine bir parça bayat peynir yerleştirdi. Kapanı, iyi huylu koca köpek Doubletree Mutt'ın burnunu sokup kapılabileceği bir yere koydu. Jody'yi dürtten şey içinde uyanan zalimlik değildi, bu uzun sıcak yaz gününde canı sıkılmıştı sadece. Doubletree Mutt, burnunu aptalca kapana sokup kıştırınca, acıyla bağırdı. Burun delikleri kanlar içinde, topallayarak uzaklaştı oradan. Neresi incinirse incinsin, Mutt topallardı hep. Bir çeşit alışkanlıktı bu. Küçükken, bir çakal tuzağına yakalanmıştı. O gün bugündür, azarlandığında bile topallardı.

Mutt haykırdığı zaman annesi evden seslendi: "Jody! Şu köpeğe eziyet etmeyi bırak da yapacak bir iş bul kendine!"

Jody, o zaman gaddarca bir duyguya kapıldı ve Mutt'a sir taş attı. Sonra verandadan sapanını alıp kuş avlamak için

çalılıklara yöneldi, iyi bir sapanı bu, lastikleri bir dükkândan satın alınmıştı. Jody, sık sık sapanla kuşlara taş fırlatırdı, 44 arna hiçbir kuşu vurmamıştı. Çıplak ayaklarıyla yerdeki tozu toprağı tekmeleyerek sebze tarlasından geçti. Yol üzerinde, sapan için mükemmel bir taş buldu. Yuvarlak, biraz yassı bir taşı bu, havada hızlı gidebilecek kadar da ağır. Taşı silahının meşini içine yerleştirdi ve çalıllığa doğru ilerledi. Gözleri kısıldı, dudakları sinirle kıpırdıyordu. İlk kez bu öğleden sonra kuş vurmaya niyetliydi. Çalıllıkların gölgesinde küçük kuşlar uçuşuyordu. Yaprakların arasında eşiniyor, yerden biraz havalanıyor, sonra konup yeniden eşiniyorlardı. Jody, sapanının lastiğini gerdi ve tedbirli adımlarla ilerlemeye başladı. Bir küçük ardıkuşu duraksadı, ona baktı ve havalanmaya hazırlandı. Jody, ağır ağır ilerleyerek kuşa daha da yanaştı. Aralarında beş-altı metre kaldığında, sapanı dikkatle kaldırıp nişan aldı. Taş havada vınladı ve ardıkuşu havalanıp dosdoğru taşın üzerine geldi. Başından vurulan küçük kuş yere düştü. Jody hemen koşup kuşu eline aldı. "Vurdum seni," dedi.

Kuş, canlı halinden çok daha küçük görünüyordu şimdi. Jody, içinde kötü bir sancı hissetti; cebinden çıkısını çıkarıp kuşun kafasını kesti. Sonra içini boşalttı, kanatlarını kopardı ve sonunda bütün parçaları çalılların içine fırlattı. Kuşun kendinin de yaşamının da Jody'nin gözünde hiçbir önemi yoktu. Ama büyükleri, kuşu öldürdüğünü görmüş olsalar ne derler, biliyordu. Bundan utandı. Her şeyi hemen unutmaya ve bundan hiç söz etmemeye karar verdi.

Bu mevsimde tepeler kupkuru, yabancı otlar sararmış olurdu. Ama kaynağın yalağa döküldüğü ve suların yalaktan taşıp aktığı yerlerde tatlı, koyu ve nemli bir yeşillik örtüsü bulunurdu. Jody, yosunlu yalaktan su içip, kuşun, ellerine bulaşan kanını yıkadı. Sonra otların üzerine sırtüstü uzanıp gökyüzündeki yaz bulutlarına baktı. Bir gözünü kapatıp bakış açısını bozuyor; o zaman bulutlar, elini uzatıp dokunabileceği yüksekliğe inmiş gibi görünüyordu. Yumuşak rüzgârın gökyüzünde bulutları itmesine yardım etti; kendi yardımıyla bulutlar daha hızlı gidiyormuş gibi geldi ona. Tombul beyaz bir bulutu dağlara kadar itekledi ve iyice bastırarak gözden uzaklaştırdı. Jody, bulutun ne gördüğünü merak etti o zaman. Ulu dağlara daha iyi bakabilmek için doğrulup oturdu; geriye doğru yığılan dağlar gittikçe kararıyor ve vahşileşiyor, batıda, en geride, sivri bir dorukla sonlanıyordu. Garip, gizemli dağlar; onlar hakkında bildiği tek tük şeyi düşündü.

"Öbür tarafta ne var?" diye sormuştu babasına bir keresinde.

"Başka dağlar var herhalde. Niye sordun?"

"Ya onların da ötesinde?"

"Başka dağlar vardır. Niçin soruyorsun?"

"Hep dağlar mı var?"

"İhmm... Hayır, sonunda okyanusa ulaşıyorsun."

"Ama dağlarda ne var?"

"Yalnızca uçurumlar, çalılar, kayalar ve kıraç yerler."

"Hiç oralara gittin mi?"

"Hayır."

"Giden var mı?"

"Birkaç kişi vardır herhalde. Çok tehlikeli yerler, sarp kayalıklar var. Ama Monterey dağlarında, tüm Birleşik Devlet-ler'dekinden daha fazla keşfedilmemiş yer olduğunu okumuştum." Babası, bunun böyle olmasından gurur duyuyor gibiydi.

45

46

"En sonunda okyanus mu var?" "En sonunda okyanus."

"Ama," diye üsteledi çocuk, "ya arada ne var? Hiç kimse bilmiyor mu?"

"Bilen birkaç kişi vardır herhalde. Ama orada işe yarar bir şey yok. Fazla su da yok. Yalnızca sarp kayalar, uçurumlar ve çallılar var. Neden soruyorsun?" "Oralara gitmek hoş olurdu." "Niye? Orada bir şey yok ki."

Jody, biliyordu orada bir şey olduğunu. Bilinmediği için muhteşem olan, saklı ve gizemli bir şey vardı, içinden bir ses, bunun böyle olduğunu söylüyordu. "Ulu dağlarda ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu annesine.

Annesi önce ona, sonra da vahşi sıradağlara baktı, "Yalnızca ayı, sanırım," dedi. "Ne ayısı?"

"Ne var diye bakmak için dağa çıkan ayı." Jody, çiftlik işçisi Billy Buck'a da sorular sordu. Dağlarda kaybolmuş eski kentler olabilir miydi? Ama Billy de Jody'nin babasıyla aynı kanıdaydı.

"Öyle bir şey olamaz. Oralarda yiyecek bir şey yok ki, yaşa-sa yaşasa yalnızca kaya yiyebilen insanlar yaşayabilir orada."

Tüm öğrenebildiği buydu. Dağlar ona çok değerli ve müthiş geliyordu şimdi. Sık sık, denize kadar birbiri ardına kilometrelerce uzanan dorukları düşünüyordu. Tepeler, sabahları pespembe olduğunda, sanki onu da davet ediyordu. Akşam güneşi doruklarda kaybolup dağlar mor bir umutsuzluğa büründüğünde, Jody korkardı onlardan. O zaman öylesine yabancı, öylesine uzak duruyorlardı ki, onların bu sükûneti, Jody'yi ürkütüyordu. Başını doğudaki Gabilan Dağları'na

çevirdi. Bunlar, çok hoş görünlü dağlardı. Aralarında çiftlikler ve tepelerinde çam ağaçları vardı, insanlar yaşıyordu orada. Yamaçlarında, Meksikalılarla savaşlar yapılmıştı. Geri dönüp Ulu Dağlara bir kez daha baktı ve Gabilan Dağları ile arasındaki zıtlık karşısında hafifçe ürperdi. Aşağıda, çiftlikleri güneşli ve güvenliydi. Ev beyaz bir ışıkla parıltıyor, ambar kahverengi ve sıcak görünüyordu, ilerideki tepede kızıl inekler otlayarak yavaş yavaş kuzeye doğru yol alıyorlardı. Barakanın yanındaki kara selvi ağacı bile bildik ve güvenliydi. Çiftlik avlusunun tozu toprağı içinde tavuklar, dans edercesine hızlı hızlı eşeleniyordu.

O sırada hareket eden bir şey ilişti Jody'nin gözüne. Bir adam, tepedeki Salinas yolundan yavaşça onların evine doğru yürüyordu. Jody de ayağa kalkıp eve doğru ilerledi. Eğer birisi geliyorsa, orada olup görmek isterdi. Jody eve vardığında, adam yolu ancak yarılıyabilmişti. Zayıftı. Omuzları dimdikti. Jody, adamın topuklarını yere güçlükle basışından, onun yaşlı olduğunu anlamıştı. Adam yaklaşırken Jody, onun kot pantolon ve aynı kumaştan bir ceket giymiş olduğunu gördü. Ayağında yumuşak deri ayakkabılar, başında düz kenarlı, eski bir fötr şapka vardı. Omzunda, çuval bezinden, hantal ve dopdolu bir çanta taşıyordu.

Birkaç dakika içinde Jody'ye iyice yaklaşmıştı. Artık yüzü rahatlıkla seçilebiliyordu. Yüzü, kurutulmuş sığır eti kadar karaydı. Dudaklarının üstünde, esmer cildine zıt, mavimsi beyaz bir bıyığı vardı. Ensesine inen saçları da beyazdı. Yüzünün derisi çekilmiş, gerilmiş, kemikleri ortaya çıkmıştı. Bu, burnunun ve çenesinin sert ve keskin çizgili bir görünüm almasına yol açmıştı. Gözleri iri, çukur ve koyu renkliydi. Gözkapakları gözlerinin üzerinde iyice gerilmiş gibiydi. Gözünün renkli kısmı ve gözbebekleri kapkaraydı

48

ama gözlerinin akı kahverengimsi görünüyordu. Yüzünde hiç kırışıklık yoktu. Adam, kot ceketinin piring düğmelerini, içine gömlek giymeyenlerin yaptığı gibi, boğazına kadar iliklemişti. Ceketinin kollarından, budaklı dallar gibi boğum boğum ve sert, güçlü kemikli bilekler ve eller çıkıyordu. Tırnakları küt ve parlaktı. Yaşlı adam giriş kapısına yaklaştı ve Jody'yle karşılaşınca çantasını omzundan indirdi. Dudakları biraz kıpırdadı. Yumuşak, duygusuz bir ses çıktı bu dudaklar arasından. "Burada mı oturuyorsun?"

Jody utanmıştı. Dönüp eve baktı, sonra da babasıyla Billy Buck'in çalıştığı ahıra baktı. "Evet," diye yanıtladı, hiçbir yerden yardım gelmeyince.

"Geri döndüm," dedi yaşlı adam. "Ben Gitano... Geri geldim."

Jody, bu sorumluluğu tek başına üstüne alamazdı. Hemen dönüp eve yardım istemeye koştu. Tel kapı, ardından çarparak kapandı. Annesi, mutfakta tıkanan süzgecin deliklerini bir saç tokasıyla açmaya çalışıyor, bu sırada da alt dudağını dişliyordu.

"İhtiyar bir adam," diye bağırdı heyecanla Jody, "Yaşlı bir paisano, bir yerli, geri döndüğünü söylüyor."

Annesi süzgeci elinden bıraktı, saç tokasını da musluğun orada bir yere sapladı. "Yine neler oluyor?" diye sordu sabırla. "Dışarıda yaşlı bir adam var. Dışarı gel!" "Ee, ne istiyormuş?" Annesi önlüğünün bağlarını çözdü ve saçını eliyle düzeltti.

"Bilmiyorum. Yürüyerek geldi."

Annesi elbisesine çekidüzen verip dışarı çıktı. Jody onu izledi. Gitano yerinden kımıldamamıştı.

uvet! diye sordu Bayan Tırlın.

Gitano eski siyah şapkasını çıkardı, iki eliyle önünde tuttu. "Ben Gitano'yum ve geri döndüm," diye tekrarladı.

"Geri mi geldin? Nereye?"

Gitano'nun dik gövdesi hafifçe öne eğildi. Sağ eliyle tepeleri, yamaçlardaki tarlaları ve dağları gösterdikten sonra yeniden şapkasını tuttu. "Çiftliğe döndüm. Ben burada doğdum, babam da burada doğmuş."

"Burada mı?" diye sordu Bayan Tiflin. "Burası eski bir yer değil ki."

"Yoo, orada," dedi batıdaki tepeyi göstererek. "Şu tepenin ötesinde. Artık orada olmayan bir evde." Sonunda anlamıştı Bayan Tiflin. "Yani neredeyse tamamen yıkılmış olan eski kerpiç evde mi demek istiyorsun?"

"Evet, senyora! Çiftlik dağıldığında, evin duvarları bir daha kireçle sıvanmadı. Yağmurlar da onu yıktı." Jody'nin annesi bir süre sessiz kaldı. Aklından sila özlemiyle ilgili garip düşünceler geçti ama kafasından çabucak attı onları. "Peki şimdi burada ne yapmak istiyorsun Gitano?"

"Burada kalacağım," dedi yaşlı adam alçak sesle. "Ölene kadar."

"Ama burada fazladan bir adama ihtiyacımız yok." "Ben artık ağır işler yapamıyorum, senyora. İnek sağarım, tavuklara yem verebilirim, biraz odun kesebilirim, daha fazlasını yapamam. Burada kalacağım." Eliyle yerde duran torbasını gösterdi. "Bütün eşyam burada."

Annesi Jody'ye döndü. "Ambara koş, babanı çağır!" Jody fırladı, arkasında Cari Tiflin ve Billy Buck ile döndü. Yaşlı adam hâlâ aynı şekilde dikiliyordu, ama şimdi dinlenmekteydi. Tüm gövdesiyle, sonsuz bir dinlenmeye geçmişti.

AM 4

"Ne var?" diye sordu Cari Titlin. "Jody niye bu kadar heyecanlandı?"

5° Bayan Tiflin yaşlı adamı gösterdi. "Burada kalmak istiyor. Ufak tefek işler görüp burada kalmak istiyor."

"Alamayız onu. Adama ihtiyacımız yok. Hem o çok yaşlı. Billy gereken her şeyi yapıyor."

Yaşlı adam orada yokmuş gibi konuşuyorlardı onun hakkında. Birden ikisi de duraksayıp Gitano'ya baktılar; utanmışlardı.

Adam boğazını temizledi. "Ben çalışamayacak kadar yaşlıyım. Doğduğum yere döndüm."

"Sen burada doğmadın," dedi Cari sertçe. "Hayır! Tepenin ardındaki eski kerpiç evde doğdum. Siz gelmeden önce burası tek bir çiftlikti." "Şu yıkılan toprak evde mi yani?"

"Evet! Babam da, ben de... Şimdi burada, çiftlikte kalacağım."

"Sana, kalamazsın diyorum," dedi Cari öfkeyle. "Yaşlı bir adama ihtiyacım yok. Burası büyük bir çiftlik değil. Bir ihtiyarın yemeğini ve doktor parasını karşılayamam. Senin akrabaların ve dostların olmalı. Onlara gitsene. Yabancılara gelmek, dilenmek gibi bir şey."

"Ben burada doğdum," dedi Gitano, sabırlı ve inatçı bir biçimde.

Cari Tiflin acımasız davranmaktan hoşlanmıyordu ama, öyle davranmak zorunda hissetmişti kendini.

"Bu akşam burada yemek yiyebilirsin," dedi. "Barakadaki küçük odada yatabilirsin. Sabah sana kahvaltını da veririz, ondan sonra da gidersin. Dostlarına git. Yabancıların yanına ölmeye gelme."

Gitano siyah şapkasını giydi ve torbasını almak üzere eğildi, "işte eşyalarım," dedi.

Cari döndü. "Haydi Billy, ambardaki işimizi bitirelim. Jody, sen ona barakadaki küçük odayı göster."

Birlikte ambara doğru yürüdüler. Bayan Tiflin eve girerken dönüp omzunun üzerinden seslendi. "Oraya birkaç battaniye yollayacağım."

Gitano soran gözlerle Jody'ye baktı. "Size yolu göstereyim," dedi Jody.

Barakanın küçük odasında bir karyola ve şilte, üzerinde teneke bir fener duran bir elma sandığı ve arkası olmayan sallanan bir sandalye vardı. Gitano, çantasını dikkatlice yere koydu ve yatağa oturdu. Jody utangaç bir tavırla odada bekliyordu. Çıkıp çıkmamakta kararsızdı.

"Ulu dağlardan mı geldiniz?" diye sordu sonunda.

Gitano başını ağır ağır iki yana salladı. "Hayır, Salinas vadisinde çalışıyordum."

Öğleden sonraki düşünceleri, Jody'nin yakasını bırakmıyordu. "Hiç şu ulu dağlara gittiniz mi?"

Yaşlı koyu renk gözler sabitleşti ve ışığı, Gitano'nun kafasının içinde yaşayan yılları aydınlatmak üzere içe döndü.

"Bir kere... küçük bir çocukken, babamla birlikte gitmiştim."

"Ta ileri, dağların içerilerine kadar mı?" "Evet!"

"Ne vardı orada?" diye haykırdı Jody. "Hiç insan ya da ev gördünüz mü?" "Hayır!" "Peki, ne vardı orada?"

Gitano'nun gözleri hâlâ kendi içine bakıyordu. Aininaa, kaşlarının arasında bir-iki kırışıklık oluştu.

"Ne gördünüz orada?" diye yineledi Jody.

"Bilmiyorum," dedi Gitano. "Hatırlamıyorum."

"Korkunç ve kurak mıydı?"

"Hatırlamıyorum."

Jody, heyecandan utangaçlığını kaybetmişti. "Orası hakkında hiçbir şey hatırlamıyor musun?"

Gitano'nun ağzı bir şey söyleyecekmiş gibi açıldı, bu sırada kafasında o sözü arıyordu. "Galiba sessizdi, galiba güzeldi."

Gitano'nun gözleri yılların gerisinde bir şey bulur gibi oldu. Bakışları yumuşadı ve gözlerinden küçük bir gülümseme gelip geçti.

"Bir daha gitmediniz mi dağlara?" diye üsteledi Jody.

"Hayır!"

"Hiç istemediniz mi?"

Gitano'nun yüzünde şimdi bir sabırsızlık belirmişti. "Hayır," diye yanıtladı adam, artık bu konuda konuşmak istemediğini belirten bir tonla. Çocuk garip bir merak duygusunun etkisindeydi. Gitano'dan ayrılmak istemiyordu. Utangaçlığı geri döndü.

"Ambara gelip hayvanları görmek ister misiniz?" diye sordu.

Gitano ayağa kalkıp şapkasını giydi ve Jody'yi izlemek üzere hazırlandı.

Neredeyse akşam olmak üzereydi. Yamaçlardan inen atlar su içmek için gelirken, onlar da yalağın yanında durdular. Gitano yamru yumru kocaman ellerini çitin üzerine koymuştu. Beş at gelip su içti. Sonra çamurları dişleyerek ya da çitin tahtalarına böğürlerini sürerek oralarda oyalandılar. Atlar su içmeyi bitirdikten uzunca bir süre sonra, tepenin sırtında yaşlı bir at görüldü. At, acı içinde yürüyerek aşağı indi. Uzun, sarı dişleri vardı. Toynakları yassılmış ve sipsivriydi. Derisinin altından kemikleri fırlamıştı. Hayvan topallayarak yalağa geldi ve gürültülü bir şekilde su içti.

"Bu, yaşlı Easter," diye açıkladı Jody. "Babamın ilk atı bu. Otuz yaşında." Jody karşılık beklercesine Gitano'nun gözlerinin içine baktı.

"Artık işe yaramaz," dedi Gitano.

Jody'nin babasıyla Billy Buck ambardan çıkıp oraya doğru yürümeye başladılar.

"Çalışamayacak kadar yaşlı," diye yineledi Gitano. "Sadece yer ve yakında ölür."

Cari Tiflin bu son sözleri duydu. Yaşlı Gitano'ya gaddarca davranmak zorunda kalması, onu kızdırıyordu ve bu duygu onu daha da gaddarlaştırıyordu.

"Easter'ı vurmamak yazık," dedi. "Bu onu, bir yığın ağrıdan ve romatizmalarından kurtarırdı."

Durumlardaki benzerliği fark edip etmediğini anlamak için gizlice Gitano'ya baktı. Ama ne adamın iri, kemikli elleri kıpırdadı ne de koyu gözleri attan ayrıldı. "İhtiyarlayanları öldürüp acılarına son vermek gerek," diye sözlerine devam etti Jody'nin babası. "Bir atış, büyük bir gürültü, belki kafada büyük bir acı, hepsi bu. Bu, tutulan kaslardan da, ağrıyan dişlerden de iyidir."

"Ömür boyu çalıştıktan sonra dinlenmek hakları," diye söze karıştı Billy Buck. "Belki yalnızca öyle dolaşmak istiyorlar-dır."

Cari sürekli, bir deri bir kemik kalmış ata bakıyordu. "Easter'ın eskiden nasıl olduğunu tahmin edemezsiniz," dedi

53

yumuşak bir sesle. "Boynu uzun, göğsü geniş ve sağrısı biçimliydi. Beş çubuklu engelleri bir sıçrayışta aşardı. On beş ya-54 şmdayken onunla bir koşuyu kazanmıştım. İstedğim an onu iki yüz dolara satabilirdim. Ne kadar güzel olduğunu tahmin edemezsiniz." Yumuşak görünmekten nefret ettiği için kendini kontrol etti.

"Ama artık vurulması gerekir," dedi.

"Dinlenmeye hakkı var," diye üsteledi Billy Buck.

Jody'nin babasının aklına komik bir şey gelmişti. Gitano'ya döndü. "Yamaçlarda jambon ve yumurta yetiştirseydi, seni de otlığa salardım," dedi. "Ama seni mutfağımda olatmaya param yetmez."

Eve doğru yürürlerken, Billy Buck'a gülüyordu. "Yamaçlarda jambon ve yumurta yetiştirse hepimiz için iyi olurdu."

Jody, babasının, Gitano'nun incinecek duyarlı bir yanını aradığını biliyordu. Kendisi de sık sık yoklanmıştı. Babası, oğlanı hangi sözlerin incitebileceğini çok iyi bilirdi.

"Öylesine konuşuyor işte," dedi Jody. "Easter'ı vurma konusunda ciddi değildi. Easter'ı sever aslında. Onun ilk atı o."

Orada dururlarken, güneş yüksek dağların ardında battı ve çiftlik sessizliğe bürüldü. Akşam olunca Gitano daha da rahatlamış gibiydi. Dudaklarıyla garip, keskin bir ses çıkardı, bir elini çitin üzerinden uzattı. Yaşlı Easter zorlukla ona yaklaştı. Gitano, hayvanın yelesinin altındaki zayıf boynunu okşadı.

"Onu sevdin mi?" diye sordu Jody yavaşça.

"Evet, ama işe yaramaz bir at o."

Çiftlikte, üçgen yemek çanının sesi duyuldu. "Akşam yemeği," diye bağırdı Jody. "Haydi yemeğe gidelim." Eve doğru yürürlerken Jody, bir kez daha, Gitano'nun gövdesinin, genç bir adamınki gibi dimdik olduğunu fark etti.

Yaşlılığı, yalnızca hareketlerinin kesik kesik olmasından ve topuklarını sürümesinden belli oluyordu. Hindiler uçup barakanın yanındaki selvi ağacının alt dalla-

55_

rına konuyorlardı. Şişko, semiz bir kedi, ağzında kocaman bir fareyle geçti. Fare öyle büyüktü ki, kuyruğu yerde sürünüyordu. Yamaçlardaki bıldırcınlar hâlâ ötüyorlardı.

Jody ve Gitano arka basamaklara geldiler. Bayan Tiflin tel kapıdan onlara baktı.

"Koş gel, Jody! Akşam yemeğine gel, Gitano!"

Cari ve Billy Buck muşamba kaplı uzun masaya oturmuş, yemeye başlamışlardı. Jody sandalyesini yerinden oynatmadan geçip oturdu, ama Gitano, şapkasını elinde tutarak ayakta bekliyordu hâlâ. Sonunda Cari başını kaldırıp, "Otur, otur. Gitmeden karnını iyice doyurmalısın," dedi. Cari yumuşayıp da yaşlı adamın kalmasına izin vermekten korkuyor, bu yüzden böyle bir şeyin olamayacağını hatırlatıp duruyordu kendisine.

Gitano şapkasını yere koydu ve çekinerek sofraya oturdu. Yemeğe uzanamıyordu, Carl'ın ona uzatması gerekti. "Buyur, doyur karnını!" Gitano çok yavaş yiyordu. Ortadaki etten ufak ufak parçalar kesiyor, patetes püresini de topaklar halinde tabağına koyuyordu.

Durum, Cari Tiflin'i hâlâ endişelendiriyordu. "Buralarda hiç akraban yok mu?" diye sordu.

"Kayınbiraderim Monterey'de," diye cevap verdi Gitano, sesinde bir tür gururla. "Orada kuzenlerim de var."

"Öyleyse gidip orada kalabilirsin."

"Ben burada doğdum," dedi Gitano, nazik ama paylayıcı bir ses tonuyla.

Jody'nin annesi elinde büyük bir tabak tapyoka tatlısıyla mutfaktan çıktı.

Carl ona güldü. "Ona ne söylediğimi anlatmış mıydım? Yamaçlarda jambon ve yumurta yetişse, onu da Easter gibi otağa salacağımı söyledim."

Gitano kıpırdamadan tabağına bakıyordu.

"Kalamaması çok kötü," dedi Bayan Tiflin.

"Başlama şimdi!" dedi Cari, sert bir sesle.

Yemek bittiğinde, Cari Tiflin, Billy Buck ve Jody biraz oturmak üzere oturma odasına geçtiler. Ama Gitano, teşekkür ya da veda için tek kelime etmeksizin, mutfaktan geçip arka kapıdan çıktı. Jody, oturup gizlice babasını izledi. Babasının kendisini ne kadar zalim hissettiğini biliyordu.

"Buralar, böyle yaşlı yerlilerle dolu." dedi Carl, Billy Buck'a.

"Ama hepsi de çok iyi adamlar," diye savundu Billy onları. "Beyazlardan çok daha ileri yaşlara kadar çalışıyorlar. Yüz beş yaşında bir yerli görmüştüm, hâlâ ata binebiliyordu. Gitano'nun yaşında bir beyaz, otuz-kırk kilometre yürüyemez."

"Evet, sağlam olmasına sağlam adamlar," diye kabul etti Cari. "Yoksa sen de mi onun tarafını tutuyorsun? Bak Billy, burayı, besleyecek bir kişi daha eklenmeden bile italyan Bankası'nın elinden kurtarmakta güçlük çekiyorum. Bunu sen de biliyorsun."

"Tabii ki biliyorum," dedi Billy. "Zengin bir adam olsaydın, o zaman daha başka olurdu."

"Doğru! Hem onun, yanına gidebileceği akrabaları da var. Monterey'de kayınbiraderi ve kuzenleri varmış. Onun için ne diye endişeleneyim ki."

Jody, sessizce oturmuş dinliyordu. Bir ara Gitano'nun yumuşak sesini ve cevap verilmesi zor sözlerini duyar gibi oldu: "Ama ben burada doğdum." Gitano, dağlar gibi gizemliydi. Tepeler geriye doğru göz alabildiğine uzanıyordu. Ama en ge-

ndeki doruğun da gerisinde, bilinmeyen büyük bir ülke vardı. Gitano ihtiyar bir adamdı, ta ki o donuk kara gözlerine bakın-caya kadar. O gözlerde, bilinmeyen bir şey vardı. Gözlerinin gerisinde ne olduğunu tahmin etmenize izin verecek kadar çok konuşmamıştı hiç. Jody, karşı konulmaz şekilde barakaya doğru çekildiğini hissetti. Babası konuşurken sandalyesinden kalktı, hiç ses çıkarmadan kapıdan çıktı.

Gece çok karanlıktı ve uzaklardan gelen sesler açıkça du-yulabiliyordu. Tepenin ardındaki yoldan, bir oduncu ekibinin çingiraklarının sesi geliyordu. Jody, karanlık bahçede yolunu buldu. Barakanın küçük odasının penceresindeki ışığı görebiliyordu. Gece sırlarla dolu olduğu için, sessizce pencereye yaklaşıp içeriye bir göz attı. Gitano sallanan sandalyeye oturmuştu, sırtı pencereye dönüktü. Sağ kolu, yavaşça hareket ediyordu.

Jody kapıyı itip içeriye girdi. Gitano birden doğruldu, eline aldığı bir parça geyik derisiyle kucağındaki şeyin üzerini örtmeye çalıştı, ama deri kaydı. Jody, Gitano'nun elindekini görünce ağzı bir karış açık kaldı. Sapı altın kakmalı, ince, güzel bir bıçak vardı elinde. Keskin yeri, ince, koyu renkli bir ışın gibiydi. Sapı özenle oyulmuştu.

"O nedir?" diye sordu Jody.

Gitano içerlemiş bakışlarla baktı. Düşen geyik derisini alıp o güzel bıçağı içine sardı.

Jody elini uzattı. "Bakamaz mıyım?" dedi.

Gitano'nun gözleri öfkeyle parladı, başını, olmaz anlamında salladı.

"Nereden buldun onu? Nereden geldi?"

Gitano zihninde bir şeyler tartıyormuş gibi derin derin baktı. "Babamdan aldım."

"Peki, o nereden almış?"

57

Gitano, elindeki deri sarılmış bıçağa baktı. "Bilmiyorum," dedi.

"Sana hiç söylemedi mi?"

"Hayır!"

"Ne yapıyorsun onunla?"

Gitano biraz şaşırılmıştı. "Hiçbir şey. Yalnızca saklıyorum."

"Bir kere daha göremez miyim?"

Yaşlı adam parıldayan bıçağı yavaşça çıkardı ve lambanın ışığının onu biraz aydınlatmasına izin verdi. Sonra yeniden sardı. "Artık git. Yatmak istiyorum." Jody daha kapıdan çıkmadan, Gitano lambayı üfleyip söndürdü. Eve dönerken Jody, artık bir şeyi, bugüne kadar bildiği her şeyden daha iyi biliyordu. Bu bıçaktan asla kimseye söz etmemeliydi. Birine bu konudan söz etmek korkunç bir şey olurdu, çünkü bundan söz etmek, gerçeğin hassas yapısını bozardı. Bölünürse paramparça olabilecek bir gerçektir bu.

Jody, karanlık bahçeden geçerken Billy Buck'a rastladı.

"Seni merak ediyorlar. Neredesin?" dedi Billy.

Jody oturma odasına girdi. Babası ona döndü. "Neredeydin sen?"

"Yeni kapanıma fare yakalanmış mı diye bakmaya gitmişim."

"Yatma zamanın geldi," dedi babası.

Ertesi sabah kahvaltı masasına ilk oturan Jody oldu. Sonra babası geldi, en son da Billy Buck. Bayan Tifiin mutfak kapısından içeri baktı.

"İhtiyar nerede, Billy?" diye sordu.

"Herhalde yürüyüşe çıktı," dedi Billy. "Odasına baktım, yoktu."

"Belki erkenden, Monterey'e gitmek için yola çıkmıştır," dedi Cari. "Uzun bir yol çünkü."

"Hayır," dedi Billy. "Çantası odada duruyor."

Kahvaltıdan sonra Jody, barakaya gitti. Sinekler güneş ışığında uçuşuyordu. Çiftlik, bu sabah özellikle sessiz görünüyordu. Jody, kimsenin kendisini izlemediğinden emin olunca, küçük odaya girdi ve Gitano'nun çantasına baktı. Torbada yedek pamuklu uzun bir iç donu vardı, yedek bir kot takım, üç çift de eski çorap... Başka hiçbir şey yoktu. Acı bir yalnızlık duygusu çöktü Jody'nin üzerine. Ağır ağır eve doğru yürüdü. Babası verandada durmuş, Bayan Tifiin'le konuşuyordu.

"Herhalde yaşlı Easter sonunda öldü," dedi. "Diğer atlarla su içmeye gelmedi bu sabah."

Öğleye doğru, yamaçtaki çiftlikten Jess Taylor atıyla geldi.

"Cari, şu senin yaşlı karga yemini satmamıştın, değil mi?"

"Hayır, tabii ki satmadım. Niçin sordun?"

"Bu sabah erkenden dışarı çıkmıştım. Garip bir şey gördüm. Yaşlı bir atın üzerinde, ihtiyar bir adam. Eyer falan yok, yular yerine de yalnızca bir ip. Yoldan sürmüyordu atı. Dosdoğru çalılıkların arasından gidiyordu. Silahı var sanırım. En azından, elinde parıldayan bir şey gördüm."

"Bu ihtiyar Gitano," dedi Cari Tifiin. "Silahlarımdan eksik var mı bir bakayım." Eve girdi, bir süre sonra dışarı çıktı. "Hepsi tamam. Ne tarafa gidiyordu, Jess?"

"İşte, burası çok garip. Dosdoğru dağlara gidiyordu."

Cari bir kahkaha attı. "Hiçbir zaman hırsızlık yapamayacak kadar yaşlanmazlar," dedi. "Galiba bizim yaşlı Easter'ı çaldı."

"Peşinden gitmek ister misin Cari?"

"Yok canım, adam beni o atı gömmekten kurtardı. Şu si-

59

60

lahı nereden bulduğunu merak ediyorum. Acaba oralarda ne arıyor?"

Jody, sebze bahçesinden çalılıklara doğru yürüdü. Gözleriyle, yükselen dağları taradı. Doruklar art arda sıralanıyordu, ta okyanusa kadar. Bir an için en uzaktaki doruğa tırmanan bir nokta görür gibi oldu. Bıçağı ve Gitano'yu düşündü. Sonra da ulu dağları, içini okşayan bir özlemin kendisini sarıp sarmaladığını duyumsadı. Öylesine şiddetli bir özlem ki bu, onu bağırından söküp atabilmek için haykırmak istedi. Çalılıkların oradaki kaynağın yanında, yeşil otların üzerine uzandı. Başının üzerine koyduğu kollarıyla gözlerini kapayıp uzun süre orada öylece yattı. İçi, anlatılmaz bir acıyla doluydu.

3 Vaat

Bir bahar günü öğleden sonra küçük Jody, iki yanı çalılıklarla kaplı yoldan, asker adımlarıyla çiftlik evine doğru yürüyordu. Okula yemeğini taşımak için kullandığı saplı kaba dizleriyle vurarak davul çalıyordu, dilini dişlerine vurup şaklatarak da trampet sesi çıkarıyordu. Az önce, okuldan itibaren birlikte yürüdüğü takımın diğer üyeleri, kendi evlerine gitmek için küçük vadilere dağılmış ya da araba yollarına saparak kendi çiftliklerine yönelmişlerdi. Jody şimdi, görünüşte yalnız başına yürüyordu. Dizlerini kaldırıyor, ayaklarını rap rap yere vuruyordu. Ama arkasında, büyük bayrakları ve kılıçlarıyla hayalet bir ordu vardı aslında. Sessiz ama ölümcül bir ordu.

Baharın etkisiyle öğleden sonra gün yeşil ve altın sarısına bürünmüştü. Meşelerin yayılmış dalları altındaki bitkiler solgun ve upuzun, tepelerdeki otlar ise düz ve gürdü. Çalılar yeni açmış gümüşsü yapraklarla parıldıyordu, meşeler de altın yeşili başlıklarını giymişti. Tepeleri öylesine yeşil bir koku sarmıştı ki, çayırlarda atlar dörtnala koşuyor, sonra şaşkınlıkla duruyorlardı. Kuzular, hatta yaşlı koyunlar birden atlayıp

zıplıyor ve sonra otlamaya devam ediyorlardı. Genç danalar birbirlerine tos vuruyor, geri çekiliyor, sonra yine tosluyorlardı.

Jody'nin önderlik ettiği sessiz, gri ordu geçerken, tüm hayvanlar oyunlarını ve otlamalarını bırakıp onları seyretti. Jody ansızın durdu. Ordu da durdu, şaşkın ve sinirliydi. Jody dizlerinin üstüne çöktü. Gri ordu bir an için uzun, tedirgin sıralar halinde durdu ve hazin bir iç çekişle belli belirsiz bir gri sis içinde yükselip yok oldu. Jody, yolun tozu toprağı içinde hareket eden boynuzlu bir kurbağanın dikenli tacını görmüştü. Kirli elini uzatıp hayvanı yakaladı. Hayvan elinde çırpı-nırken sınıksız tuttu. Jody daha sonra kurbağayı ters çevirdi. Soluk karnı ortaya çıkan kurbağanın boğazını ve göğsünü işaretparmağıyla hafif hafif okşadı. Sonunda hayvan gevşedi, gözleri kapandı, bitkin bir şekilde uykuya daldı.

Jody yemek kabını açtı ve ilk avını içine koydu. Dizleri hafifçe bükülmüş, omuzları kambur, ilerledi. Çıplak ayakları bilgece ve sessizce basıyordu. Sağ elinde uzun gri bir tüfek vardı. Yol kenarındaki çalılık, gri kaplanların ve gri ayıların beklenmedik gelişleriyle karıştı. Av çok iyi geçiyordu. Kavşaktaki posta kutusuna varana kadar iki tane daha kurbağa, dört küçük çayır kertenkelesi, bir mavi yılan, on altı sarı kanatlı çekirge, bir kayanın altından da danaburnu yakalamıştı. Bu grup, mutsuzca kabin teneke duvarlarına tırmanıyordu. Kavşakta tüfek buharlaştı ve yamaçlardaki kaplanlarla ayılar eriyip yok oldu. Yemek kabındaki ıslak ve rahatsız yaratıkların bile varlığı sona erdi. Çünkü posta kutusunun üzerindeki kırmızı metal bayrak, kutuda posta olduğunu bildiriyordu. Jody kabını yere koyup kutuyu açtı. Kutuda bir Montgomery Ward katalogu ve bir de Haftalık Salinas Gazetesi vardı. Kutunun kapağını hızla kapattı, kabını alıp tepeden aşağı, çiftliğe doğru koşturmaya başladı. Ambarı, eski saman yığını, barakayı ve selvi ağacını geçti. Evin ön kapısından içeri hızla girdiğinde bağırdı. "Anne, anne, bir katalog gelmiş!"

Bayan Tiflin mutfakta, kesilmiş sütü kaşıkla pamuklu bir süzme torbasına doldurmaya uğraşıyordu. İşini bırakıp ellerini musluğun altına tuttu. "Buradayım Jody, mutfakta."

Jody koşarak içeri girdi ve yemek kabını şangır şungur lavabonun üzerine koydu, "işte burada. Katalogu açabilir miyim anne?"

Bayan Tiflin, kaşığı alıp yeniden peynir hazırlamaya koyuldu. "Sakin kaybetme onu Jody. Baban görmek isteyecektir." Sütün kalanını da torbaya koydu. "Ha, Jody. Baban işlerini yapmaya gitmeden önce seni görmek istiyor." Peynir torbasının üzerindeki sinekleri elleriyle kovdu.

"Efendim?" dedi Jody, telaşla yeni katalogu kapatırken.

"Niye hiç dinlemezsin? Baban seni görmek istiyor, diyorum."

Çocuk, katalogu yavaşça lavabonun tahtasına bıraktı. "Bir şey mi yapmışım?"

Bayan Tiflin güldü. "Hep suçluluk duygusu. Ne yaptın bakalım?"

"Hiçbir şey anne," diye geveledi. Ama hatırlayamıyordu; hem hangi hareketlerin sonradan bir suç olarak yorumlanacağını da kestirmek mümkün değildi.

Annesi dolu torbayı, içine damlaması için musluğun üzerindeki bir çiviye astı. "Yalnızca, eve geldiğinde seni görmek istediğini söyledi. Ambarın oralarda bir yerdedir şimdi."

Jody dönüp arka kapıdan çıktı. Annesinin yemek kabını açışını ve öfkeyle söylendiğini duyunca, kaba doldurduğu

hayvanları hatırladı ve evden ona seslenen kızgın sesi uymazdan gelerek ahıra doğru koştu.

Cari Tiflin ve Billy Buck, aşağıdaki ağılın çitine dayanmış duruyorlardı. İkisi de çitin en alttaki tahtasına bir ayaklarını basmış, en üsttekine de dirseklerini dayamışlardı. Yavaş yavaş ve sakin bir şekilde konuşuyorlardı. Otlakta yarım düzine at, tatlı çimende zevkle otluyordu. Kısırak Nellie, çitin kapısına arkasını dönmüş, kalçalarını direğe sürtmekteydi.

Jody kaygıyla yanaştı. Bir ayağını sürüyor, masum görünmeye ve tepki uyandırmamaya çalışıyordu.

Adamların yanına vardığında, bir ayağını çitin en alt kısmına dayadı, dirseklerini ikinci tahta üzerine koydu ve o da otağı seyretmeye koyuldu.

İki adam yan gözle ona baktı.

"Seni görmek istiyordum," dedi Cari, çocuklara ve hayvanlara seslenirken kullandığı o ciddi ses tonuyla.

"Evet babacığım," diye karşılık verdi Jody, suçlu bir sesle.

"Billy, midilli ölmeden önce senin ona iyi baktığını söylüyor."

Cezalandırma havası yoktu ortalıkta. Jody cesaretlendi. "Evet efendim, baktım."

"Billy, senin atlarla ilgilenirken çok sabırlı ve becerikli olduğunu da söylüyor."

Jody, birden içinde, çiftlik yardımcısına karşı sıcak bir dostluk duygusunun kabardığını hissetti.

Billy söze karıştı. "Midilliyi o kadar iyi eğitti ki, daha iyisini hiç görmedim."

O zaman Cari Tiflin yavaş yavaş konuya girdi.

"Başka bir atın olsaydı, onun için de çalışır mıydın?"

Jody ürperdi. "Evet babacığım," dedi.

unue. Diııy, iyi or at oaKıcısı oiaDUmek için en iyi yolun bir tay yetiştirmek olduğunu söylüyor." "Tek yolu bu," diye onun sözünü kesti Billy. "Şimdi beni dinle Jody," diye sürdürdü Carl. "Jess Taylor'un tepedeki çiftliğinde iyi bir aygır var. Ama beş dolara mal olacak. Ben parayı sağlayacağım, ama senin bütün yaz boyunca çalışman gerekecek. Bunu yapar mısın?"

Jody, bağırsaklarının büzüldüğünü hissetti. "Evet babacığım," dedi, yumuşak bir sesle.

"Ve hiç yakınmayacak, sızlanmayacaksın. Bir iş yapman söylendiği zaman unutmayacaksın." "Evet babacığım!"

"Pekâlâ, tamam öyleyse. Yarın sabah Nellie'yi tepedeki çiftliğe götür de çiftleştir. Yavrulayınca kadar ona da bakman gerekecek, tamam mı?" "Peki babacığım."

"Şimdi tavuklar ve odunlarla ilgilenen iyi edersin." Jody sessizce uzaklaştı. Billy Buck'ın arkasından geçerken, neredeyse elini uzatıp onun kot pantolonlu bacaklarına dokunacaktı. Olgunluk ve önemsenme duygusuyla omuzlarını hafifçe sallıyordu.

Eşi görülmemiş bir ciddiyet içinde işe koyuldu. O gece, yem tenekesini olduğu gibi boşaltarak tavukların yem yemek için birbirinin üzerinden atlamak ve uğraşmak zorunda kalmasına yol açmadı. Buğdayları serpti. Buğdayları öylesine özenle serpti ki, tavuklar bazılarını bulamadı bile. Evde annesinin, yemek kaplarını havasızlıktan boğulan vıcık vıcık sürüngen ve böceklerle dolduran çocukların geleceği hakkındaki umutsuzluğunu dile getiren söylevini dinledikten sonra, bir daha böyle bir şey yapmayacağına söz verdi.

Gerçekten de Jody, tüm bu aptallık-

AM5

66

ların geçmişte Karıgına inanıyoruu. iemeK muuh uh uan<* kurbağalarla doldurmayacak kadar büyümüşü. Öylesine çok odun taşıyıp öyle büyük bir yığın yaptı ki, annesi evin içinde bir meşe çığı tehlikesinden korkarak yürümeye başladı. İşi bitirip haftalarca saklı kalmış olan yumurtaları topladıktan sonra selvi ağacını ve barakayı geçip otlağa doğru yürüdü. Su yalağının altından ona bakan şişko bir kurbağa gördü ama hiçbir duygusal etki bırakmadı kurbağa onda.

Cari Tiflin ve Billy Buck görünürlerde yoktu. Ama ambarın öbür tarafındaki çingırağın metalik sesinden, Billy Buck'ın inek sağmaya başladığını anlıyordu Jody.

Diğer atlar çayıрын yukarısında otliyordu ama, Nellie sinirli bir şekilde kendini direğe sürtmeye devam ediyordu. Jody, "Yavaş ol kızım, sakın ol Nellie!" diyerek yavaşça yaklaştı.

Kısrığın kulakları hınzırca arkaya yattı ve dudakları aralanıp sarı dişleri ortaya çıktı. Kafasını çevirdi. Gözleri alev alevdi ve çılgınca bakıyordu. Jody çitin üzerine tırmanıp ayaklarını aşağı sarkıttı ve babacan bir tavırla kısrığı izlemeye başladı.

Orada otururken akşam bastırdı. Yarasarlar ve gece kuşları uçuşmaya başladı. Billy Buck elinde bir kova sütle eve doğru giderken, Jody'yi görüp durdu.

"Beklemek için çok uzun bir süre," dedi kibarca. "Beklerken çok yorulursun."

"Hayır, yorulmam, Billy. Ne kadar sürer?"

"Bir yıla yakın."

"Hiç yorulmam."

Evden, üçgen yemek çanının tiz sesi geldi. Jody çitten aşağı inip akşam yemeğini yemek üzere Billy'nin yanında eve doğru yürümeye başladı. Hatta elini uzatıp Billy'nin kovayı taşımasına yardım etti.

parça gazete kâğıdına sardı. Gazete kâğıdını Jody'nin tulumunun cebine iğneledi. Billy Buck kısrağın Nellie'nin yularını takip onu çimenlikten çıkardı.

"Dikkatli ol," diye uyardı onu. "Yuları kısa tut ki, seni ısı-ramasın. Çılgın gibi bugünlerde."

Jody yuları eline aldı. Bazen hızlanan bazen de sarsıla sar-sıla giden Nellie ile birlikte tepedeki çiftliğe doğru ilerlemeye başladı. Yolun yanındaki çayırdaki, yabancı yulafların başları henüz görünmeye başlamıştı. Sabah güneşi Jody'nin sırtını öyle güzel ısıtıyordu ki, tüm olgunluğuna karşın çocuğu, ara sıra hoplayıp zıplayarak gitmeye zorluyordu. Çitlerin üzerinde kırmızı apoletli kara kuşlar çatlak sesleriyle bağırsıyorlardı. Tarlakuşları su gibi şakıyor, meşelerin yaprakları arasına saklanmış olan yabancı güvercinler hazin sesler çıkarıyorlardı. Tarlalarda tavşanlar oturmuş güneşleniyor, otların arasından yalnızca dik kulakları görünüyordu.

Bir saat kadar tırmandıktan sonra Jody, çiftliğe giden dar bir yola saptı. Burası daha dikti. Meşe ağaçlarının üzerinden ambarın kırmızı damını görebiliyordu. Evin yakınlarında bir köpeğin heyecansız bir sesle havladığını duydu.

Nellie birden geri sıçradı, neredeyse çocuğun elinden kurtuluyordu. Jody ahır yönünden gelen tiz, ısıklık sesine benzeyen bir çığlık, tahta parçalanma sesi ve ardından bir adamın bağırdığını duydu. Nellie şaha kalktı ve kişnedi. Jody yuları sınıksıkı tutunca, at dişlerini göstererek üzerine geldi. Çocuk yuları bırakıp atın yolundan çekilerek, hızla çalıların arasına attı kendini. Meşelerin arasından gelen haykırış yeniden duyuldu. Nellie

yanıtladı. Toynaklarıyla yeri gümbürdeten aygır görüldü. Tepeden aşağı inerken ardında kopmuş bir yular sürük-

68

luyorau. uozieri Kor gıoi parıyorau. Açımış Durun QeiiKien alev gibi kıpkırmızıydı. Siyah, parlak derisi, güneş ışığında pırl pırl parlıyordu. Aygır öyle hızlı geldi ki, kısrağın yanına vardığında duramadı. Nellie'nin kulakları geriye doğru kaydı. Aygır yanından geçerken, hızla dönüp ona tekme attı. Aygır olduğu yerde dönüp şaha kalktı. Geri geldi. Kısrağa ön ayaklarıyla vurdu. Kısarak bu vuruşla sendelerken, aygır, dişlerini onun boynuna geçirdi. Kısrağın boynundan kanlar süzüldü.

Nellie'nin davranışları birden değişti. Cilveli bir dişi oluverdi. Aygırın yelesi boynunu dişledi. Onun yanına gidip omzunu omzuna sürttü. Jody çalıların arasına yarı saklanmış, onları izliyordu. Arkasında bir atın nal seslerini duydu ama dönmesine fırsat kalmadan, bir el onu tulumunun askılarından yakalayıp yerden kaldırdı. Jess Taylor çocuğu arkasına oturttu.

"Ölebilirdin," dedi. "Sundog, bazen tam bir şeytandır. İpini kopardığı gibi çıkıp gitti kapıdan."

Jody sessizce oturuyordu ama birden bağırdı. "Onu yaralayacak, öldürecek onu. Aygırın onları!"

Jess güldü. "Bir şey olmaz. Sen biraz eve gidip otursan daha iyi olur. Orada belki sana bir parça börek verirler."

Ama Jody başını, olmaz, anlamında salladı. "O benim atım, tay da benim olacak. Onu ben büyüteceğim."

Jess başını salladı. "Evet, bu iyi bir şey. Cari bazen çok akıllıca düşünür."

Bir süre sonra tehlike ortadan kalkmıştı. Jess, Jody'yi indirip aygırı, kopmuş yularından tuttu. Atını sürdü.

Jody, Nellie ile onun peşinden gitti.

Beş dolarını çıkarıp verdikten ve iki parça börek yedikten sonra da evin yolunu tuttu Jody. Nellie uysal bir şekilde geliyordu peşinden. Öyle sessizdi ki, Jody bir kütüğün üzerine çıkıp onun sırtına bindi. Eve kadar yolun büyük bir kısmını öyle aldılar.

Babasının ödediği beş dolar, Jody'nin ilkbahar sonu ve yaz boyunca köle gibi çalışmasına yol açtı. Samanlar biçildiğinde tırmıkla topladı. Çift süren atları o idare etti. Biçilen ekinlerin balyalanmasına yardım etti. Ayrıca, Cari Tiflin ona süt sağmasını öğretti, bir ineği onun bakımına verdi. Böylece Jody'nin akşam ve sabah yaptığı işlere bir yenisi eklenmiş oldu.

Doru kısarak Nellie, hemen kendinden hoşnut bir hale geldi. Sararan yamaçlarda dolaşırken ya da hafif işlerde çalışırken ağzında sürekli budalaca bir gülümseme var gibiydi. Bir im-paratorichenin sakin ve vakur edasıyla ağır ağır hareket etmeye başladı. Diğer atlarla birlikte arabaya koşulduğu zaman düzgün, heyecansız çalışıyordu. Jody her gün onu görmeye gidiyordu. Dikkatli gözlerle onu inceliyor ve hiçbir değişiklik görmüyordu.

Bir gün öğleden sonra, Billy Buck gübre tırmığını ambarın duvarına yasladı. Kemerini gevşetip gömleğini pantolonunun içine soktukten sonra, yeniden sıkılaştırdı. Şapkasındaki saman çöplerinden birini alıp ağzına koydu. Topraktan köstebek çıkarmakta olan koca köpek Doubletree Mutt'a yardım eden Jody, çiftlik işçisinin ambardan çıktığını görünce doğruldu.

"Haydi gel, gidip Nellie'ye bir bakalım," diye önerdi Billy.

Jody hemen ona uydu. Doubletree Mutt omzunun üzerinden onlara baktı. Sonra hırılayarak, hışımla kazmaya devam etti. Köstebegi neredeyse yakaladığı, attığı sevinç çığlıklarından belli oluyordu. Tekrar omzunun üzerinden geriye baktığında Billy'nin de, Jody'nin de kendisiyle ilgilenmediğini gördü. Gönülsüzce çukurdan çıktı ve tepeye doğru onları izledi.

Yabani yulaf lar olgunlaşıyordu. Bütün başaklar, ağır yükleri altında eğilmişlerdi. Otlar da artık kurumuştı, Jody ve 7° Billy geçerken hışırıyorlardı. Tepenin yarı yolunda Nellie ve iğdiş edilmiş demir grisi Pete'in yabani yulaf başlarını yediklerini gördüler. Yaklaştıklarında Nellie onlara baktı, kulaklarını geriye doğru çekti, başını isyanla aşağı yukarı salladı. Billy yanına giderek elini onun yelesinin altına koydu. Kulakları yeniden ileri dönene dek boynunu okşadı, Nellie hafifçe Billy'nin gömleğini dişlemeye koyuldu.

"Sence gerçekten bir tayı olacak mı?" diye sordu Jody.

Billy kısrağın gözkapaklarını baş ve işaretparmaklarının arasında tutup kaldırdı. Alt dudağını yokladı ve parlak, siyah meme uçlarına baktı. "Bu benim için hiç de şaşırtıcı olmaz," dedi.

Billy, kısrağın düz alnını parmaklarının sırtıyla okşadı. Hayvan bu sırada keyifli homurtular çıkarıyordu.

"Beklemekten yorulacağım söylemiştim sana. Bir işaret görmek için daha beş ay bekleyeceksin. Tay doğana kadar da en az bir sekiz ay geçer, aşağı yukarı önümüzdeki ocak ayında doğurur."

Jody derin derin iç çekti. "Çok uzun bir zaman değil mi?"

"Ona binebilmek için de hemen hemen iki yıl daha bekleyeceksin."

"Ben o zaman büyümüş olacağım," diye haykırdı Jody umutsuzca.

"Evet, yaşlı bir adam olacaksın," dedi Billy.

"Tay ne renk olur acaba?"

"Bunu bilmek çok zor. Aygır yağız, kısrağ ise doru. Yavru siyah, doru, kır ya da benekli olabilir. Şimdiden tahmin edemeyiz. Bazen siyah bir kısrağ bembeyaz bir tay doğurur."

"Umarım siyah bir erkek olur."

"Erkek olursa onu iğdiş etmemiz gerekecek. Baban bir aygır büyütme izin vermez."

"Belki verir," dedi Jody. "Onu kötü huylu olmayacak şekilde eğitebilirim."

Billy dudaklarını büktü, ağzının kenarındaki küçük saman çöpü ortaya geldi.

"Bir aygıra hiçbir zaman güven olmaz," dedi. "Durmadan kavga eder, sorun çıkarırlar. Bazen canları istemezse çalışmazlar. Kısrağları huzursuz eder ve iğdiş edilmiş aygırları çifteler-ler. Baban bir aygıra izin vermez."

Nellie kuru otları çiğneyerek uzaklaştı. Jody, bir otun başını eliyle sıyırıp avcundaki tohumları havaya fırlattı. Tüylü tanelerin her biri birer mızrak gibi uçtular havada. "Nasıl olacağını anlat bana Billy. İneklerin buzağılaması gibi mi oluyor?"

"Hemen hemen. Kısrağlar biraz daha duyarlıdır. Bazen kısrağa yardım etmek için başında bulunmak gerekir. Bir de tay ters gelirse, mutlaka..." Sustu.

"Ne yapılır o zaman Billy?"

"Yavruyu parçalara ayırıp öyle çıkarmak gerekir, yoksa kısrağ ölür."

"Ama bu kez öyle olmaz, değil mi Billy?"

"Hayır, hayır. Nellie şimdiye kadar güzel taylar doğurdu."

"Ben de orada olabilir miyim? Beni mutlaka çağırırısın, değil mi? Benim tayım o."

"Tabii, seni çağıracağım. Elbette."

"Anlatsana nasıl olacak."

"İneklerin nasıl yavrulediğini gördün. Hemen hemen aynı. Kısrağ inlemeye ve gerinmeye başlar. Eğer normal bir doğumsa, önce baş ve ön ayaklar gelir. Danalarda olduğu gibi tay da ön ayaklarıyla tekmeleyerek bir delik açar. Sonra soluk almaya başlar. Orada bulunmak iyi olur, çünkü yavru ters gelirse belki torbayı yırtamaz ve havasızlıktan ölür."

Jody bir ot tutamıyla bacağını kamçladı. "O halde orada olmamız gerek, değil mi?" diye sordu.

Döndüler ve tepeden aşağı, ağır ağır ambara doğru yürümeye başladılar. Jody hiç istememesine rağmen söylemek zorunda hissettiği bir şey yüzünden acı çekmekteydi.

"Billy," diye başladı perişan bir sesle. "Billy, yavruya bir şey olmasına izin vermezsin değil mi?"

Billy, Jody'nin, al midilli Gabılan'ı ve onun boğaktan nasıl öldüğünü düşündüğünü biliyordu. Billy o olaydan önce, kendini yanılmaz bilirdi, ama şimdi yanılabilirliğini biliyordu. Bu olay, Billy'nin kendine güvenini sarsmıştı. "Bir şey söyleyemem," dedi kaba bir şekilde. "Her şey olabilir ve benim yapabileceğim bir şey olmayabilir. Her şeyin üstesinden gelemem." Saygınlığı yitirmiş olduğu için üzülüyordu, bu nedenle, "Bildiğim her şeyi yaparım, ama söz veremem. Nellie iyi bir kısrağ. Daha önce de iyi yavrular verdi. Bu kez de öyle olacak," dedi katı bir tavırla. Jody'den ayrılıp ambarın yanındaki koşum takımlarının bulunduğu odaya gitti. Üzülmişti.

Jody, sık sık evin arkasındaki çalılıklara giderdi. Pas tutmuş demir bir borudan gelen kaynak suyu, burada, eski, yeşil bir yalağa dökülürdü. Suyun yalaktan taşıp toprağa yayıldığı yerleri yemyeşil otlar bürümüşü. Tepelerin kahverengiye dönüşüp ortalığın kavrulduğu yaz günlerinde bile, burası yemyeşildi. Kaynak bütün yıl boyunca akardı. Burası, Jody için önemli bir yer haline gelmişti. Cezalandırıldığı zaman, bu serin, taptaze otlar ve suyun şırıltısı yatıştırırdı onu. En katı

ve acımasız duyguları bir anda dağılır giderdi buraya gelince. Yeşil otlara oturup suyun sesini dinlediğinde, sert, insafsız bir günün kafasına yığıldığı sorunlar birer birer yitip giderdi.

Öte yandan, suyun başı ne kadar güzelse, barakanın yakınındaki kapkara selvi ağacı da o kadar itici geliyordu ona; çünkü bütün domuzlar, er ya da geç, bu ağacın dibinde kesilirdi. O canhıraş çığlıklar ve akan kanla, domuzların kesilmesi çok etkileyiciydi. Jody'nin yüreği öyle hızlı atardı ki, canı yanardı. Domuzlar, üç ayaklı koca kazanlarda haşlandıktan sonra, derileri yüzülürdü. Bembeyaz kalırlardı. Böyle günlerde Jody, kaynağın başına gidip, kalbinin atışları yavaşlayana dek çimenlerde oturma ihtiyacı duyardı. Yalak ve selvi ağacı, birbirine zıt iki düşmandı.

Billy öfkeyle çekip gidince, Jody de eve yollandı. Yol boyunca Nellie'yi ve küçük yavruyu düşündü. Birden, domuzların yüzüldüğü o kara selvinin altına geldiğini fark etti. Alnına düşen saman sarısı saçlarını arkaya attı ve hızla yürüdü. Tayını bu uğursuz kesim yerinde aklına getirmiş olması, sanki bir uğursuzluk işaretiymiş gibi geldi ona. Hele de Billy'nin söylediklerinden sonra... Bu kötü bağlantının yol açabileceği herhangi bir uğursuz sonucu engellemek için hızla çiftlik evini, kümesin bulunduğu avluyu, sebze bahçesini geçti ve çalılığa varıncaya kadar yürüdü.

Yeşil otların üzerine oturdu. Suyun şırıltısı kulaklarını doldurdu. Çiftlik binalarına, sararmış ekinle dolu tepelere baktı. Nellie'nin yamaçta otladığını görebiliyordu. Suyun başında, yine her zaman olduğu gibi,

zaman da mesafe de ortadan kalkmıştı. Jody, Nellie'nin bacaklarına sürünerek süt isteyen yağız, uzun bacaklı bir tay gördü. Sonra kendisini, büyümüş bir tayı yulara alıştırırken gördü. Tay birkaç saniye içinde

73

büyüyüp gelişmiş, görkemli bir at haline gelmişti. Geniş göğüslü, bir denizatminki gibi kıvrık ve uzun boyunlu, kuyruğu 74 kara bir alev gibi dalgalanan bir at. Jody'den başka herkese karşı hırçındı. Okulun bahçesinde arkadaşları ona binebilmek için yalvar yakar oluyor, Jody de gülümseyerek onlara izin veriyordu. Ama daha çocuklar sırtına biner binmez, Kara Şeytan hemen onları sırtından yere atıyordu. İşte adı buydu, Kara Şeytan! Bir an için suyun şırıltısı, otlar ve güneş ışığı geri döndü, sonra...

Kimi geceler, güvenli yataklarına çekilmiş olan çiftlik halkı, geçip giden nal seslerini duyardı. "Jody, Şeytan'a binmiş. Yine şerife yardım etmeye gidiyor," derlerdi. Ve sonra...

Salinas Rodeosu'nda alanı, altın sarısı bir toz bulutu kaplardı. Anonsu yapan adam, kement atma yarışmasına davet etti yarışmacıları. Jody, yağız atının üzerinde başlangıç yerine geldiği anda bütün yarışmacılar omuz silkerek ilk sırayı ona veriyorlardı. Çünkü Jody ve Şeytan'ın, iki kişilik bir ekipten daha hızlı kement atıp hayvanı yakalayabileceğini herkes gayet iyi biliyordu. Jody artık çocuk değildi, büyümüştü. Şeytan da at değildi, ikisi birlikte olağanüstü bir varlık oluyorlardı. Ve sonra...

Başkan bir mektup yazarak, Washington'u kasıp kavuran bir haydudun yakalanması için onlardan yardım istemişti. Jody kendini otların üzerine bıraktı. Yalağa dökülen suyun şırıltısı duyuluyordu.

Yıl yavaş yavaş geçiyordu. Jody tayla ilgili umutlarını yitirmişti. Nellie'de hiçbir değişiklik yoktu. Cari Tiflin onu hâlâ hafif arabaya koşuyordu. Nellie döven sürdü, samanlar ambarın üstüne taşınırken kullanılan kaldırıcı çevirdi.

Yaz geçti; parlak, ılık sonbahar geldi. Sonra çılgın sabah rüzgârları dolanmaya başladı ortalıkta. Hava serinledi ve meşe ağaçları kırmızıya boyandı. Bir eylül sabahı, Jody kahvaltısını bitirdiğinde, annesi onu mutfağa çağırdı. Hayvan yemi dolu bir kovanın içine sıcak su döküp içindekileri dumanı tüten bir bulamaç haline getiriyordu.

"Ne var anne?" diye sordu Jody.

"Ne yaptığımı iyice izle. Bundan sonra her sabah sen yapacaksın."

"Peki, nedir o?"

"Nellie için sıcak lapa. Ona iyi gelecek." Jody bir parmağıyla alınına kaşdı. "Nellie iyi mi?" diye sordu çekingen bir şekilde.

Bayan Tiflin çaydanlığı bırakıp, tahta bir sopayla lapayı karıştırmaya başladı. "Tabii iyi. Yalnız bundan sonra ona daha iyi bakman gerek. Al, bu kahvaltıyı ona götür!"

Jody kovayı alıp koşarak barakanın ve ambarın yanından geçip gitti. Ağır kova dizlerine çarpıyordu. Nellie'yi, hayvanların su içtiği yalakta suyla oynarken buldu. Başıyla suları itiyor, başını sallayarak yerlere sıçratıyordu. Jody çite tırmanıp lapa kovasını atın yanına bıraktı. Sonra ona bakmak için geri çekildi. Evet, değişmişti.

Karnı şişmişti. Hareket ettiğinde, ayaklarını yere yumuşak bir şekilde basıyordu. Burnunu lapaya gömüp sıcak kahvaltısını silip süpürdü. Yemeği bitince kovayı burnuyla biraz itti. Sessizce Jody'ye doğru yaklaştı ve yanağını çocuğa sürttü.

Billy Buck koşum takımlarının bulunduğu odadan çıktı. "Başladı mı hızlı başlıyor, değil mi?" dedi. "Birdenbire mi oldu?" "Hayır, yalnızca sen bir süredir bakmıyorsun." Kısağın

başını Jody'den yana çekti. "Hem de uslu olacak. Bak gözleri ne kadar güzel. Bazı kısraklar huysuzlaşırlar ama uslandıkları 2_ zaman her şeyden hoşlanırlar." Nellie başını Billy'nin koltuk altına soktu ve boynunu onun koluyla gövdesi arasında sürtmeye başladı. "Ona çok sevecen davranırsan, iyi olur," dedi Billy.

"Ne kadar sürecek?" diye sordu Jody, soluğu tıkanarak.

Adam parmaklarıyla saydı. "Yaklaşık üç ay," dedi yüksek sesle. "Tam olarak bilemeyiz. Bazen tamı tamına on bir aydır, bazen iki hafta erken ya da bir ay geç olur. Bunun bir zararı yoktur."

Jody yere baktı. "Billy," diye başladı sinirli bir şekilde. "Billy, tay doğarken beni çağıracaksın değil mi? Orada olmama izin vereceksin, değil mi?"

Billy, Nellie'nin kulak ucunu ön dişlerinin arasına alarak ısırdı. "Cari en başından başlamayı istiyor. Bu, öğrenmenin tek yolu. Kimse sana bir şey söyleyemez. Tıpkı babamın eyer örtüsü konusunda bana yaptığı gibi. Ben senin yaşlarındayken babam hükümet için yük taşırdı. Ona yardım ederdim bazen. Bir gün, eyer örtüsünü kırışık bırakmışım ve o yüzden atın sırtı yara oldu. Babam bana tek kelime söylemedi. Ama ertesi sabah yirmi kiloluk eyeri bana yükledi. Güneş altında atı lanet olası bir dağda götürmek ve o eyeri taşımak zorunda kaldım. Az kalsın ölecektim ama bir daha eyer örtülerinde hiç kırışıklık bırakmadım. Bırakamazdım da. O zamandan beri hiç eyer örtüsü örtmedim ama hep o eyeri sırtımda hissettim."

Jody bir elini uzattı ve Nellie'nin yeleğini tuttu. "Sen bana her konuda ne yapmam gerektiğini söylersin, değil mi? Atlar hakkında her şeyi biliyorsun."

Billy güldü. "Ben kendim de yarım at sayılırım," dedi. "Ben

annem omuş. fiaoam dağlarda yük taşıdığından, çoğu zaman etrafta inek bulunmazmış, o da genellikle kısrağın sütüyle beslemiş beni." Ciddi bir sesle sürdürdü konuşmasını. "Ve atlar da bunu biliyor. Sen de biliyorsun, değil mi Nellie?"

Kısrağın başını çevirip bir an dosdoğru Billy'nin gözlerinin içine baktı. Bu, atların neredeyse hiç yapmadıkları bir hareketti. Billy şimdi kendisinden emin ve gururluydu. Biraz böbürlendi. "İyi bir tayın olacak. Sana her şeyi öğreteceğim. Eğer benim söylediklerimi yaparsan, civardaki en iyi at seninki olur." Bu sözler Jody'nin içinin ısıttı ve onu gururlandırdı. Öylesine gururlanmıştı ki, eve dönerken usta biniciler gibi bacıklarını açarak omuzlarını salladı ve, "Hoo, Kara Şeytan!" diye fısıldadı. "Sakin ol ve sıkı dur!"

Kış aniden bastırdı. Önce birkaç fırtınalı sağanak, sonra da dinmek bilmeyen yağmurlar aldı götürdü ortalığı. Tepeler, saman rengini yitirip suyun altında kapkara bir renge büründü. Kış selleri gürültüyle vadilerden akmaya başladı. Noel'den önce, toprağın üstünde mantarlar ve taze çimenler bitti.

Ama bu yılki Noel, Jody için en önemli gün değildi. Bütün ayların çevresinde döndüğü merkez, artık Noel değil, ocak ayında, henüz belli olmayan bir gün olmuştu. Yağmur yağdığına, Nellie'yi ahırdaki bölmeye koyuyor, her sabah sıcak lapayla besliyor, tımarlıyor, özenle tarıyordu.

Kısrağın öylesine şişiyordu ki, Jody korkmaya başladı. "Karnı patlayacak," dedi Billy'ye.

Billy, güçlü, küt elleriyle Nellie'nin şiş karnına dokundu. "Burayı tut," dedi sakın bir şekilde. "Oynadığını hissedebilirsin. İkiz tay doğarsa şaşarsın herhalde."

"İkiz mi!" diye haykırdı Jody. "İkiz mi olacak, Billy?"

77

"Hayır, sanmam ama uaz.cn ikiz. uc

Ocağın ilk iki haftası boyunca yağmur hiç durmadan yağdı. Jody okulda olmadığı zamanın çoğunu Nellie ile birlikte ahırda geçiriyordu. Günde en az yirmi kere, tayın oynadığını hissetmek için elini kısrağın karnına koyuyordu. Nellie ona daha nazik ve dostça davranıyordu. Jody ahıra girdiğinde, ona yumuşak bir sesle konuşuyordu.

Cari Tiflin bir gün Jody ile birlikte geldi ahıra. Atın tımar edilmiş doru tüyelerine hayranlıkla baktı. Sert kaslarını elleriye yokladı. "İyi iş becermişsin," dedi Jody'ye. Vereceği en büyük ödülü vermişti çocuğa. Jody saatlerce gururla dolaştı.

Ocağın on beşi olmuş, tay hâlâ doğmamıştı. Ayın yirmisi olduğunda Jody'nin yüreğinin ortasına bir korku gelip çöreklenmişti. "Her şey yolunda mı?" diye sordu Billy'ye.

"Tabii."

"Yolunda gideceğinden emin misin?" diye sordu tekrar.

Billy kısrağın yelesini okşadı. At kaygıyla başını salladı. "Her zaman süresi aynı olmaz demiştin sana Jody. Biraz beklemen gerek."

Ayın sonuna geldiklerinde doğum hâlâ olmamıştı. Jody çılgına döndü. Nellie öylesine irileşmişti ki, güçlükle soluyordu. Kulakları, başı ağrıyormuşçasına, birbirine yakın ve dik duruyordu. Jody'nin uykuları kaçtı ve düşleri karmakarışık oldu.

Şubatın ikisiydi, gece bağırarak uyandı. "Jody, karabasan görüyorsun," diye seslendi annesi. "Uyan, sonra yeniden uyursun."

Ama Jody dehşet ve kederle dopdoluydu. Birkaç dakika sessizce yattı. Annesi tekrar uykuya daldığında, giysilerini üstüne geçirip çıplak ayaklarla dışarı çıktı.

uır gcccyu. narır oır yağmur atıştırıyordu. Selvi ağacı ve baraka bir hayal gibi belirip sisin içinde kayboldu. Ambarın kapısı açılırken gıcırdadı. Gündüzleri açılırken hiç gıcırdamazdı oysa. Jody rafta bir fener ve bir kutu kibrit buldu. Feneri yakıp yerleri saman kaplı uzun koridorda Nellie'nin bölmeye yürüdü. Kısrağın ayakta duruyordu, tüm gövdesi bir yandan diğer yana sallanıyordu. "Yavaş ol Nellie, sakın ol," diye seslendi Jody, alçak sesle. Ama hayvan ne sallanmasını bıraktı ne de etrafına bakındı. Bölmeye girip hayvanın omzuna dokunduğunda, hayvanın gövdesi elinin altında titredi. O sırada, hemen bölmenin üstündeki samanlıktan Billy Buck'ın sesi geldi.

"Jody, ne yapıyorsun?"

Jody irkildi ve perişan gözlerle yukarı, Billy'nin yattığı samanlığa baktı. "Sence nasıl, iyi mi?"

"İyi tabii ki!"

"Bir şey olmaz, değil mi Billy? Buna izin vermezsin."

Billy aşağıya gürlledi. "Seni çağıracağımı söylemiştim ve çağıracağım. Şimdi yatağına dön ve bu kısrağı düşünmekten vazgeç. Sen endişelenmesen de yeterince güç durumda zaten."

Jody, Billy'yi daha önce hiç böyle konuşurken görmemişti. Korkudan büzüldü.

"Sadece gelip bir bakayım demiştin," dedi. "Uyanmıştım da."

O zaman Billy biraz yumuşadı. "Peki o zaman. Yatağına dön şimdi. Onu rahatsız etmeni istemiyorum. Sana iyi bir tay doğurtacağımı söylemiştim. Şimdi eve dön."

Jody, yavaşça ahırdan çıktı. Feneri söndürüp aldığı yere koydu. Gecenin karanlığı ve dondurucu sis çarptı, sardı onu.

79

80

Al midillisinin ölmesinden önceki gibi Billy'nin ner soyueu-ğine inanmayı istedi. Fenerin zayıf ışığından sonra karanlığa alışması için biraz zaman gerekti. Islak toprak, çıplak ayaklarını donduruyordu. Selvi ağacında tünemiş olan hindiler ürkerek bağıldılar. İki köpek bu sesleri duyunca, görevlerini yapmak üzere çıktılar ve ağacın altında sinsi sinsi dolaştığını sandıkları çakalları korkutmak için havlamaya başladılar.

Mutfaktan geçerken, Jody bir sandalyeye takıldı. Cari yatak odasından bağırıldı. "Kim var orada? Neler oluyor?"

"Ne oldu Cari?" diye sordu Bayan Tiflin de, uykulu bir sesle.

Cari hemen elinde bir mumla yatak odasından çıktı ve Jody'yi odasına giremeden yakaladı. "Dışarıda ne yapıyorsun?"

Jody utanarak arkasını döndü. "Kısrığı görmeye girmiştim."

Jody'nin babası, uyandırılmasına kızmak ile çocuğu takdir etmek arasında bocaladı. "Dinle," dedi sonunda, "Bu civarda taylardan Billy'den daha iyi anlayan biri yok. Bu işi ona bırak."

Sözler Jody'nin ağızından dökülüyordu. "Ama midilli öldü..."

"Onu suçlama," dedi Cari sertçe. "Billy bir atı kurtaramaz-sa, o at kurtarılamaz demektir."

"Ayaklarını yıkayıp yatsın artık Cari," dedi Bayan Tiflin. "Yarın okulda bütün gün uyuklayacak."

Bir el onu omzundan şiddetle sarstığında, tam da gözlerini kapatmış uyumaya çalışıyormuş gibi geldi Jody'ye.

Billy Buck, elinde bir fenerle yanı başında duruyordu. "Kalk," dedi. "Acele et!" Dönüp hızla kapıdan çıktı.

"Ne oldu?" diye seslendi Bayan Tiflin. "Sen misin Billy?"

"Evet, bayan!"

"Nellie hazır mı?"

"Evet, bayan!"

"Peki, ben kalkıp biraz su ısıtayım. Gerekli olabilir."

Jody hızla giyinip dışarı çıktığında, Billy'nin feneri ancak ambarın yolunu yarılabilmişti. Dağ doruklarında şafağın belirtileri vardı ama çiftliğe henüz ışık düşmemişti. Jody, fenerin ardından çılgınca koştu ve ambarın önünde Billy'ye yetişti. Billy, feneri bölmenin yanındaki bir çiviye astı. Mavi kot ceketini çıkardı. Altına yalnızca kolsuz bir gömlek giymişti.

Nellie kaskatı ve hareketsiz duruyordu. O sırada diz çöktü. Tüm gövdesini bir sancı kaplamıştı. Sancı geçti. Ama birkaç dakika sonra yeniden başladı ve geçti.

"Bir sorun var," diye söylendi Billy, gergin bir şekilde. Çıplak eli kayboldu. "Aman Tanrım," dedi. "Tay ters geliyor."

Sancı yeniden geldi. Bu kez Billy gerildi, omuz ve kol kasları şişti. Büyük bir güçle çekti, alını boncuk boncuk terlemişti. Nellie acıyla bağırıldı. Billy homurdanıyordu. "Tay ters geliyor. Çeviremiyorum. Ters duruyor. Tamamen ters dönmüş."

Çılgın gözlerle Jody'ye baktı. Sonra parmaklarıyla özenle yokladı. Çene kasları gerilmiş, yüzü solmuştu.

Bölmenin arka tarafında duran Jody'ye soru sorarcasına uzunca baktı. Sonra gübre penceresinin altındaki raftan, ıslak sağ eliyle bir nal çekici aldı.

"Çık dışarı Jody," dedi.

Çocuk kıpırdamadan durmuş, boş gözlerle ona bakıyordu.

"Sana dışarı çık diyorum. Çok geç olacak."

Jody kıpırdamadı.

Billy hızla Nellie'nin başucuna gitti. "Çevir başını, kahretsin, bakma buraya!" diye bağırıldı.

AM 6

82

Jody bu kez söylenene uydu. Başını yana çevirdi. Billy'nin bölmede boğuk bir sesle fısıldadığını duydu. Sonra da bir kemik kırılma sesi. Nellie tiz bir sesle haykırdı. Jody, kafasını çevirdiğinde, çekicinin kalkıp yeniden Nellie'nin düz alınına indiğini gördü. Sonra Nellie yana yıkıldı. Gövdesi bir an titredi.

Billy hemen atın şiş karnına yöneldi. Büyük çakısı elindeydi. Deriyi kaldırıp bıçağı içine soktu. Keserek atın karnını yardı. Canlı sıcak bağırsakların pis kokusu havayı doldurdu. Diğer atlar huysuzlandılar, tiz sesler çıkararak tepindiler.

Billy bıçağı elinden bıraktı, iki kolunu da korkunç yarığın içine sokup büyük, beyaz ve suları damlayan bir bohça çıkardı içinden. Dişleriyle üstünde bir delik açtı. Yarıktan küçük siyah bir baş, ufak kaygan, ıslak kulaklar belirdi. Gürültülü bir soluk sesi duyuldu, sonra bir daha... Billy zarı sıyırdı, hemen bıçağını alıp göbek başını kesti. Küçük siyah tayı bir süre kollarında tutarak ona baktı. Sonra yavaşça yürüyüp onu Jody'nin ayakları dibindeki samanların üzerine bıraktı.

Billy'nin yüzü, kolları ve göğsü kanla ıslanmıştı. Gövdesi titriyor, dişleri takırdıyordu. Sesi kısılmıştı. "İşte tayın," dedi boşuk ve kısık bir sesle. "Söz vermiştim. Ve işte tay. Böyle yapmak zorundaydım, mecburdum."

Durup omzunun üzerinden bölmeye baktı. "Gidip sıcak su ve sünger getir," diye fısıldadı. "Onu, annesinin yapacağı gibi yıkayıp kurula. Besleme işini de kendi ellerinle yapmak zorunda kalacaksın. Ama işte söz verdiğim tay."

Jody ıslak, hızlı hızlı soluyan taya aptalca baktı. Çenesini uzatmış, başını kaldırmaya uğraşıyordu. İfadesiz gözleri lacivertti.

"Kahretsin," diye bağırdı Billy. "Şimdi gidip suyu getirecek misin? Hemen gider misin?"

Jody koşarak ahırdan çıktı. Dışarıda şafak söküyordu. Boğazından midesine kadar bir sancı vardı içinde. Bacakları kaskatı ve ağırdı. Taya sevinmeye çalıştı. Ama Billy Buck'ın kanlı yüzü ve korkunç, yorgun gözleri gözünün önünden gitmiyordu.

İnsanların Önderi

Cumartesi öğleden sonra, çiftlik işçisi Billy Buck, geçen yıldan kalma son saman yığınlarını yabasıyla bir araya topladı ve birazını tel çitin üzerinden, kendisine az da olsa ilgi gösteren birkaç sığıra doğru savurdu.

Yükseklerde bir topun ağzından çıkan dumana benzeyen küçük bulutlar, mart rüzgârıyla doğuya sürükleniyordu. Rüzgârın yamaçların tepelerindeki çalılıklarda çıkardığı hisirtti duyulabiliyordu ama, çiftliğin bulunduğu çukurlukta esintisi bile hissedilmiyordu.

Küçük Jody kalın bir dilim tereyağlı ekmeği ısırarak evden çıktı. Billy'yi son samanları toplarken gördü. Jody, ayakkabılarının kösesine zarar verdiği için yapmaması gerektiği söylenen biçimde ayaklarını sürüyerek yürüdü. Tam Jody geçtiği sırada, kara selvi ağacından beyaz bir güvercin sürüsü havalandı, ağacın çevresinde dönüp tekrar kondu. Küçük bir tekir kedi barakanın sundurmasından atladi, yolda koşmaya başladı, hızla döndü, geri koştu. Jody oyuna katılmak için yerden bir taş aldı, ama daha o taşı atmadan kedi sundurmanın altına girmişti bile. Jody taşı selvi ağacına doğru attı ve beyaz güvercinlerin yeniden havalanmasına neden oldu.

üaman yığına varınca dikenli tel çite yaslandı. "Hepsi bu mu dersin?" diye sordu.

Orta yaşlı işçi, samanları dikkatle toplamayı bıraktı ve ya-basını toprağa sapladı. Siyah şapkasını çıkarıp saçlarını düzeltti. "Toprağın neminden ıslanmayan pek yok," dedi. Şapkasını tekrar başına koydu. Kirli, kayış gibi ellerini birbirine sürttü.

"Bir sürü de fare olmalı," dedi Jody.

"Dolu," dedi Billy. "Fare kaynıyor."

"Belki sen işini bitirince köpekleri çağırıp fare avlayabilirim."

"Tabii, herhalde yapabilirsin," dedi Billy Buck. Yerden bir tutam nemli samanı alıp havaya savurdu. Hemen üç fare ortaya çıktı ve telaşla tekrar saman yığınının içine saklandı.

Jody hoşnutlukla içini çekti. O tombul, ıslak, küstah farelerin işini bitirecekti. Sekiz ay boyunca saman yığını içinde yaşamış ve çoğalmış; kedilerden, tuzaklardan, zehirden ve Jody'den korunmuşlardı. Bu güvenlik içinde küstah, zorba bir tavır takınmış, semirmişlerdi. Ama artık felaket ânı gelip çatmıştı; bir gün daha sağ kalamayacaklardı.

Billy çiftliği çevreleyen tepelerin doruklarına baktı. "Belki de bu işe kalkışmadan önce babana sorsan iyi olur," dedi.

"Peki, nerede? Hemen gidip sorayım."

"Yemekten sonra atla yamaçtaki çiftliğe gitti. Birazdan döner."

Jody yine çitin direğine yaslandı. "Aldıracağını sanmam," dedi.

Billy işine dönerken, "Yine de sorsan iyi olur. Huyunu bilirsin," diye uyardı onu.

Jody çok iyi biliyordu. Babası Cari Tiflin, önemli olsun olmasın, çiftlikte yapılan her şey için kendisinden izin alınma-

86

sında ısrarlıydı. Jody, yerde oturur duruma gelene kadar ağırlığını çite verdi. Rüzgârla sürüklenen küçük bulut kümelerine baktı. "Yağmur yağar mı dersin, Billy?"

"Yağabilir. Rüzgâr uygun ama yeterince güçlü değil."

"Umarım ben şu lanet fareleri öldürene kadar yağmaz." Büyüklere özgü bu lanet sözünü fark edip etmediğini anlamak için omzunun üzerinden BiUy'ye baktı. Billy hiçbir yorumda bulunmadan çalışmasını sürdürdü.

Jody geri dönüp, dış dünyadan gelen yolun çiftliğe indiği yamaca doğru baktı. Tepe, cılız mart güneşiyle yıkaniyordu. Çalıların arasında gümüş devedikenleri, mavi acıbakkalar ve bir-iki gelincik görülüyordu. Tepeye doğru çıkan yolun yarısında Doubletree Mutt'ı, bir sincap yuvasını eşelerken görebiliyordu. Bir süre eşelendi, sonra durdu, çıkan toprakları ayaklarının arasından geriye doğru tepti. Hiçbir köpeğin çukur kazarak bir sincap yakalamamış olduğunu bilmez bir şekilde, büyük bir ciddiyetle kazıyordu.

Kara köpek aniden dikildi, delikten uzaklaştı ve tepede, yamaçların arasında yolun geçtiği yere doğru baktı. Jody de oraya baktı. Cari Tiflin bir an soluk gökyüzünün altında at sırtında belirdi ve sonra eve doğru inmeye başladı. Elinde beyaz bir şey taşıyordu.

Oğlan ayağa kalktı. "Mektup getiriyor," diye bağırdı. Çiftlik evine doğru koştu; mektup, büyük olasılıkla yüksek sesle okunacaktı ve okunurken orada olmak istiyordu. Eve babasından önce vardı, içeri koştu. Eyerin gıcirtısından Carl'ın attan indiğini anladı. Babası atın sırtına bir şaplak indirerek onu ahıra gönderdi. Billy hayvanın eyerini çıkaracak ve onu salacaktı.

Jody mutfağa koştu. "Bize mektup var!" diye bağırdı.

Annesi tasulye dolu tencereden başını kaldırdı. "Nerede? diye sordu.

"Babamda. Elinde gördüm."

O sırada Cari mutfağa girdi. Jody'nin annesi, "Mektup kimden, Cari?" diye sordu.

Babası hemen kaşlarını çattı. "Mektup geldiğini nereden bildin?"

Kadın başıyla oğlunu gösterdi. "Boşboğaz Jody söyledi bana."

Jody utandı.

Babası ona küçümseyen bakışlarla baktı. "Gerçekten boşboğaz olmaya başladı," dedi Cari. "Kendi işinden başka herkesin işiyle ilgili. Koca burnunu her yere sokuyor."

Bayan Tiflin biraz yumuşadı. "Onu meşgul edecek kadar çok işi yok," dedi. "Mektup kimden?"

Cari hâlâ Jody'ye kaşlarını çatıyordu. "Dikkatli olmazsa ben ona iş bulurum," dedi. Mühürlü bir zarf uzattı.

"Galiba babandan geliyor."

Bayan Tiflin, başından çıkardığı bir saç tokasıyla zarfı açtı. Dudakları büzülmüştü. Jody, annesinin gözlerinin satırlar üzerinde hızla gidip geldiğini gördü. "Diyor ki," diye başladı annesi, "Diyor ki, bir süre burada kalmak üzere cumartesi günü yola çıkacakmış. Ama bugün cumartesi. Mektup gecikmiş olmalı." Posta damgasına baktı. "Mektup önceki gün postalanmış. Dün gelmesi gerekirdi." Bakışlarını kaldırıp soran gözlerle kocasına baktı ve yüzü öfkeyle karardı. "Niye öyle bakıyorsun? Sık gelmez ki bize."

Cari karısının öfkesinden kaçınmak için gözlerini kaçırdı. Çoğu zaman karısına sert davranabiliyordu ama ara sıra o öfkelendiğinde, onunla tartışmazdı.

88

"Ne oluyor sana?" diye sordu kadın, yeniden.

Açıklamasında, pekâlâ Jody'nin de kullanabileceği bir özür tonu vardı. "Çok konuşuyor da ondan," diye geveledi Cari. "Yalnızca konuşuyor."

"Eee, ne var bunda? Sen kendin de konuşuyorsun."

"Tabii konuşuyorum. Ama baban yalnızca tek bir şeyden söz ediyor."

"Kızılderililer," diye heyecanla söze karıştı Jody. "Kızılderililer ve ovalardan geçiş."

Cari hiddetle ona döndü. "Dışarı çık, Bay Boşboğaz! Haydi! Çık dışarı!"

Jody mutsuz bir şekilde arka kapıdan çıktı ve tel kapıyı sessizce kapadı. Utançla yere eğdiği gözleri, mutfak penceresinin altında garip biçimli bir taş gördü. Öyle ilginç bir taşı ki, çö-melip onu aldı ve ellerinde çevirmeye başladı.

Açık mutfak penceresinden içerideki konuşmalar açık seçik duyulabiliyordu. "Jody'nin yerden göğe kadar hakkı var," dediğini duydu babasının. "Yalnızca Kızılderililer ve ovaları geçme hikâyesi. O atların nasıl sürüldüğünü belki bin kere dinledim. Anlatıyor da anlatıyor ve hiçbir zaman anlattıklarının tek kelimesini değiştirmiyor."

Bayan Tiflin cevap verdiği ses öyle değişmişti ki, Jody başını elindeki taştan yukarı kaldırdı. Yumuşak, açıklayıcı bir sesle konuşuyordu annesi. Jody o sırada onun yüzünün de bu sese uygun bir şekilde değişmiş olduğunu biliyordu. Alçak sesle, "Bir de şöyle bak, Cari," dedi. "O olay, babamın hayatında büyük bir olay. Arabalardan oluşmuş bir konvoyu ovalardan geçirip ta kıyıya kadar getirmiş, o iş bittiği zaman hayatı da sona ermiş. Büyük bir işmiş ama uzun sürmemiş," diye devam etti. "Bak! Sanki bu işi yapmak için doğmuş, işini bitirince de bunu düşünmek ve anlatmaktan başka yapacak bir şeyi kalmamış. Daha batıda gidilecek bir yer olsa mutlaka giderdi. Bunu bana kendisi söyledi. Ama sonunda okyanusa gelip dayanmış. Orada, durmak zorunda kaldığı yerde, yolunu kesen okyanusun yanı başında yaşıyor."

Carl'ı yakalamayı başarmıştı. O yumuşak sesiyle yakalamış, onu etkilemişti.

"Onu görmüştüm," dedi Cari alçak bir sesle. "Kıyıya iniyor, okyanusa, batıya doğru bakıp duruyor." Sesi biraz keskinleşti. "Sonra da Pasifik Korusu'ndaki Atnalı Kulübü'ne gidiyor, herkese Kızılderililerin atları sürdüğünü anlatıyor."

Karısı onu tekrar etkilemeye çalıştı. "Bu, onun gözünde her şey demek. Ona karşı sabırlı davranabilir, dinliyormuş gibi görünebilirsin."

Cari sabırsız bir hareketle başını çevirdi. "Eh, fazla sıkarsa barakaya gider, Billy'yle otururum," dedi. Sesi sinirliydi. Evin içinden geçip ön kapıyı çarparak dışarı çıktı.

Jody hemen kendi işlerini yapmaya koyuldu. Tavuklara yemlerini, onları kovalamadan attı, folluklardan yumurtaları topladı. Kucağında odunlarla eve seğirtti, odunları sandığa dikkatle yerleştirdi; öyle ki, getirdiği iki kucak odun, sandığı taşarcasma doldurmuş gibi görünüyordu.

Annesi artık fasulyeleri pişirmişti. Ateşi karıştırdı, ocağın üzerini bir hindi kanadıyla süpürdü. Jody ona dikkatle baktı, kendisine hâlâ kızgın olup olmadığını anlamaya çalıştı. "Bugün mü geliyor?" diye sordu. "Mektupta öyle diyor."

"Yola çıkıp onu karşılasam mı dersin?"

Bayan Tiflin ocağın kapağını gürültüyle kapattı. "İyi olur," dedi. "Herhalde karşılanmak hoşuna gider." 89

"İyi, karşılayayım öyleyse."

Jody dışarı çıkınca, tiz bir ısıklık çalarak köpekleri çağırırdı. 9° "Haydi, tepeye gidiyoruz," diye emretti onlara. İki köpek kuyruklarını sallayarak Jody'nin önü sıra koştular. Yol kenarındaki çalılar taptaze yeni filizler vermişti. Jody birkaç filiz kopardı, ellerine sürüp ovaladı, havayı keskin yabancı bir koku doldurdu. Köpekler birden, yoldan sapıp tiz seslerle havlayarak çalılıkların arasına daldılar. Bir tavşanı kovalıyorlardı. Jody, onları en son o zaman gördü, köpekler tavşanı yakalayamayınca eve dönmüşlerdi.

Jody ağır adımlarla tepenin üzerine doğru tırmanmayı sürdürdü. Yolun geçtiği küçük aralığa geldiğinde, akşam rüzgârı yüzüne çarptı, saçlarını uçurdu, gömleğini dalgalandırdı. Aşağıdaki alçak tepeciklere, sırtlara, sonra da büyük, yeşil Salinas Vadisi'ne baktı. Düzlüğün ta ötesinde, bembeyaz Salinas kasabasını görebiliyordu. Alçalmakta olan güneş, evlerin camlarını parıltıyordu. Jody'nin durduğu yerin tam altında, bir meşe ağacının tepesinde bir karga kümesi toplanmıştı. Bir ağızdan bağırsan kargalar, ağacı kapkara bir renge dönüştürmüştü. Jody'nin gözleri yolu, bulunduğu tepeden aşağı doğru taradı, bir tepenin ardında gözden kaybetti, sonra öbür tarafta yeniden buldu. İşte o uzak noktada, doru bir atın çektiği arabayı gördü. Araba tepenin ardında görünmez oldu. Jody yere oturdu, arabanın yeniden görüneceği noktaya bakmaya koyuldu. Doruklarda rüzgâr şarkı söylüyor, küçük, pamuksu bulutlar hızla doğuya doğru kayıyordu. Derken araba ortaya çıktı ve durdu. Arabadaki siyahlar giymiş bir adam, oturduğu yerden indi, ata doğru yürüdü. Uzaklık çok fazla olmasına rağmen, Jody onun, atın dizginlerini saldığını hemen anladı, çünkü hayvanın başı aşağı

sarkıverdi. At yola devam etti, adam da yanı sıra yavaşça tırmanmaya başladı. Jody sevinçli bir çığlık atarak yoldan aşağı, onlara doğru bir koşu tutturdu. Sincaplar yoldan kaçıştılar, yöreye özgü bir kuş, kuyruğunu sallayarak yamaçta koştu ve süzülerek uzaklaştı.

Jody her adımda, kendi gölgesinin ortasına sıçramaya çalışıyordu. Ayağının altından bir taş kaydı, Jody düştü. Kalkıp dönemeci hızla döndü. Orada, biraz ileride büyükbabasıyla arabayı gördü. Hemen yakışksız koşusunu kesti, ağırbaşlı adımlarla yürüyerek yaklaştı.

At yokuş yukarı topallaya topallaya çıkıyor, yaşlı adam da yanında geliyordu. Alçalan güneşin ışığında gelenlerin dev gölgeleri arkalarında kıpırdamaktaydı. Büyükbaba siyah bir takım elbise, tozluklar giymiş, kısa, katı bir yakanın üzerine de siyah bir boyunbağı takmıştı. Elinde siyah, geniş kenarlı bir şapka taşımaktaydı. Beyaz sakalı kısacık kesilmişti; beyaz kaşları gözlerinin üzerinden bıyık gibi sarkıyordu. Mavi gözleri ciddi ama neşeliydi. Yüzü de vücudu da bir kayanın sert görünümüne sahipti. Bu yüzden her hareketi olanaksız gibi görünüyordu, ihtiyar bir an hareketsiz kalsa, sanki taşla dönüşecek, bir daha kıpırdamayacaktı. Adımları ağır ve kendinden emindi. Bir kere attı mı, asla geri çekmezdi hiçbir adımını. Bir yere yöneldi mi, yolu ne kıvrılır ne de adımlarının temposu değişirdi.

Jody dönemeçte görününce, büyükbaba şapkasını sallayıp onu selamladı, "Jody! Beni karşılamaya geldin demek," diye seslendi.

Jody yanaştı, dönüp onun adımlarına ayak uydurdu, ihtiyarın temposunda, gövdesini dikleştirip, topuklarını hafif sürüyerek yürümeye koyuldu. "Evet," dedi yürürken. "Mektubunuzu daha bugün aldık."

"Dün gelmesi gerekirdi," dedi büyükbaba. "Mutlaka dün gelmeliydi. Herkes nasıl?"

92 "İyiler, efendim." Biraz durakladı, sonra çekingen bir sesle, "Yarın benimle fare avlamaya gelir miydiniz?" diye sordu.

"Fare avı, ha, Jody?" Büyükbaba güldü. "Bu kuşağın insanları fare avlayacak kadar düştüler mi? Gerçi, yeni kuşak pek güçlü değil ama, yine de farelerin onların gözünde av sayılacağı sanmazdım."

"Hayır, efendim, bir oyun bu. Saman yığını tükendi. Ben altındaki fareleri köpeklere doğru kovalayacağım.

Siz de seyrebilirsiniz. Hatta isterseniz, samanlara vurabilirsiniz bile.

Büyükbabanın ciddi ama şen gözleri Jody'ye çevrildi. "Anlıyorum," dedi. "Demek yemeyeceksin onları. Daha o kadar düşmedin."

Jody açıkladı: "Köpekler yiyor, efendim. Tabii, pek Kızılderili avlamaya benzemez."

"Yoo, pek benzemez... ama sonraları, birlikler gelip Kızılderilileri avlamaya, çocukları vurmaya, çadırları yakmaya başladıklarında, senin fare avından pek farkı kalmamıştı."

Tepeyi aşır çiftliğin bulunduğu çukurluğa doğru inmeye başladılar. Omuzlarına vuran güneş yok oldu.

"Uzamışsın," dedi büyükbaba. "Neredeyse üç santime yakın."

"Daha çok," diye övündü Jody. "Boyumu kapiya işaretliyorlar. Şükran Gününden bu yana bile üç santimden fazla uzamışım."

Büyükbabanın güçlü, tok sesi, "Belki de fazla su alıyor, boya veriyorsun," dedi. "Biraz akıllanmaya başla da, o zaman görelim."

Jody ihtiyarın yüzüne çabucak bir göz attı, alınması gerekip gerekmediğini anlamaya çalıştı ama, o yüzde incitme

isteği yoktu. Ne cezalandıran bir bakış vardı mavi gözlerinde ne de haddini bildiren bir ifade, "isterseniz domuz keseriz," dedi Jody.

"Yoo, hayır. Bunu yapmanı istemem. Yalnızca benim su-yuma gitmeye çalışıyorsun. Zamanı değil, sen de bal gibi biliyorsun."

"Koca domuz Riley'yi hatırlıyorsunuz değil mi?"

"Evet, Riley'yi iyi hatırlıyorum."

"İşte o Riley, saman yığnında, yiye yiye bir oyuk açtı, sonra da yığın üstüne çöktü, boğdu onu."

"Domuzlar bazen yapar böyle şeyler," dedi büyükbaba.

"Riley bir erkek domuz olarak iyi huylu bir hayvandı efendim. Ara sıra ona binerdim, kızmazdı."

Aşağıda bir kapının çarptığı duyuldu, Jody'nin annesini verandada, onları selamlamak için önlüğünü sallarken gördüler. Cari Tiflin de onları karşılamak için ambardan eve doğru yürüyordu.

Güneş artık tepelerin ardında görünmez olmuştu. Evin bacasından çıkan mavi dumanlar, mora dönüşen çukurlukta yassı tabakalar halinde asılı kalıyordu. Rüzgârın kesilmesiyle bulutlar da yukarılarda asılı durmaktaydı.

Billy barakadan çıktı, bir tas dolusu sabunlu suyu yere savurdu. Hafta ortası olduğu halde tıraş olmuştu.

Çünkü büyükbabaya saygısı vardı. Büyükbaba da BiUy'nin genç kuşak içinde bozulmamış ender kişilerden biri olduğunu söylerdi. Billy orta yaşa varmıştı ama, büyükbaba onu hâlâ çocuk olarak görüyordu. Billy de hızlı adımlarla eve doğru yürümeye başlamıştı.

Jody ile büyükbabası eve vardığında, üçü de avlunun kapisında onları bekliyordu.

Cari, "Merhaba efendim, sizi bekliyorduk," dedi.

93

94

Bayan Tiflin büyükbabayı sakalının bir yanından öptü, onun koca eli omzunu okşarken hareketsiz bekledi.

Billy yaşlı adamın elini ciddi ciddi sıktı, saman rengi bıyığının altından gülümsedi. "Atınızı alayım," dedi, hayvanı götürdü.

Büyükbaba onun arkasından baktı, sonra tekrar oradakile-re dönerek, belki daha önce yüz kere söylediği şeyleri yineledi. "Yaman çocuk. Babasını tanırdım. Katırkuyruk Buck. Ona neden Katırkuyruk derlerdi, bilmiyorum. Katırlarla yük taşırdı, belki ondan."

Bayan Tiflin dönüp eve doğru yürüdü, yol gösterdi. "Ne kadar kalacaksın, baba? Mektubunda yazmamışsın."

"Pek bilemiyorum. İki hafta kalırım, diyordum. Ama hiçbir zaman sandığım kadar kalamıyorum."

Az sonra, beyaz muşamba örtülü masaya oturmuş, akşam yemeğini yiyorlardı. Masanın üzerine, tenekeden yansıtıcısı olan bir lamba asılmıştı. Pencerelemin dışında pervaneler camlara çarpıp duruyordu. Büyükbaba bifteğini ufacak lokmalara bölüp yavaş yavaş çiğniyordu. "Acıkmışım," dedi. "Yol iştahımı açmış. Tıpkı ovaları geçtiğimiz zamanlarda olduğu gibi. Akşam oldu mu hepimiz öyle acıkıyorduk ki, yemeğin pişmesini zor bekliyorduk. Her akşam, iki buçuk-üç kilo bufalo eti yiyebilirdim."

"Yolculukta hep öyle olur, değil mi?" dedi Billy. "Benim babam devlet hesabına yük taşırdı. Çocukken ona yardım ederdim, ikimiz tek başımıza bir geyiğin budunu haklardık."

"Babanı tanırdım Billy," dedi büyükbaba, "iyi adamdı. Katırkuyruk derlerdi ona. Neden, bilmem, katırla yük taşıyordu, belki ondan."

"Evet, ondan," diye onayladı Billy. "Katırlarla yük taşırdı."

Büyükbaba çatalıyla bıçağını bıraktı, masanın çevresinde-

kilere baktı. "Bir keresinde etimizin bittiğini hatırlıyorum," dedi. Sesi yumuşadı, garip, alçak bir melodik ton aldı, sonra daha hikâyenin her zamanki tonuna büründü. "Ne bufalo vardı ne de antilop, hatta ne de tavşan.

Avcılar çakal bile vura-mıyorlardı. İşte böyle zamanlar, önderin gözünü açık tutması gereken zamanlardır.

Önder bendim ve gözlerimi dört açtım. Neden, biliyor musunuz? Çünkü insanlar acıkmaya başladı mı, götürmekte olduğumuz öküzleri kesmeye kalkarlar, inanır mısınız buna? Kendi sürülerini yiyen konvoyların hikâyelerini duydum. Sürünün ortasından başlar, uçlara kadar yerler. Sonunda baştaki sürü lideri çifti de halleder, arabalara koştukları hayvanları yemeye başlarlar. Konvoyun önderi bunu yapmalarına engel olmalı."

İri bir pervane her nasılsa odaya girmiş, tavandaki lambanın çevresinde dönüyordu. Billy ayağa kalktı, onu iki eli arasında ezmeye çalıştı. Cari elini kepçe gibi yapıp vurdu, pervaneyi yakaldı ve ezdi. Pencereye yürüdü, dışarı attı.

"Dediğim gibi," diye tekrar başladı büyükbaba ama Cari onun sözünü kesti. "Etinizi yeseniz iyi olur," dedi.

"Biz hepimiz tatlıyı bekliyoruz."

Jody annesinin gözlerinde bir öfke pırıltısı gördü. Büyükbaba çatalıyla bıçağını eline aldı. "Gerçekten de karnım pek aç," dedi. "Size bunu daha sonra anlatırım."

Yemek bitip de, aile Billy Buck'la birlikte diğer odadaki ateşin önüne oturunca, Jody büyükbabasını kaygıyla izledi. Çok iyi bildiği işaretler görmekteydi. Sakallı başı öne eğildi, gözleri ciddiliğini kaybetti, ateşe şaşkınlıkla baktı, uzun ince parmaklarını siyah dizlerinin çevresinde kenetledi.

"Acaba," diye başladı. "Acaba size, o hırsız Piutelerin otuz beş atımızı nasıl çaldıklarını anlatmış mıydım?"

95

"Galiba anlattınız," diye onun sözünü kesti Cari. "Tahoe bölgesine girmenizden hemen önceydi, değil mi?" 9" Büyükbaba damadına döndü. "Evet, öyle. Demek anlatmışım size o hikâyeyi."

"Defalarca," dedi Cari, zalimce. Karısının gözlerine bakmaktan kaçmıyordu. Yine de o öfkeli gözleri üzerinde hissettiği için ekledi: "Ama bir kez daha dinlemek hoşuma gider."

Büyükbaba tekrar ateşe baktı. Parmaklarını açtı, tekrar kenetledi. Jody onun neler hissettiğini, içinin nasıl kötü olduğunu biliyordu. Kendisine daha o gün boşboğaz dememişler miydi? Birden cesaretlendi, yeniden boşboğaz damgasını yemeye hazırlandı. "Bize Kızılderililerden söz etsenize," dedi yumuşak bir sesle.

Büyükbabanın gözleri tekrar ciddileşti. "Çocuklar, hep Kızılderilileri dinlemek ister," dedi. "Bu iş erkeklere göre bir işti ama, hep çocuklar dinlemek ister. Eh, anlatalım bakalım. Size, her arabanın uzun demir bir levha taşımamasını istediğimi anlatmış mıydım?"

Jody'den başka kimse sesini çıkarmadı. Jody, "Yoo, anlatmadınız," dedi.

"Efendim, Kızılderililer saldırdığı zaman, biz hep arabaları çember biçiminde dizer, tekerleklerin arasından ateş ederek çarpışırız. Düşündüm ki, eğer her araba, üzerinde tüfekler için namlu delikleri bulunan uzun bir levha taşısa, o zaman çember biçiminde sıralanınca o levhaları, tekerleklerin dış tarafına dayardık ve korunmuş olurduk. Hayatlarımız kurtulur, ağır demiri taşımanın zahmetini karşılardı. Ama tabii, konvoy bunu istemedi. Daha önce hiç bir konvoy yapmamıştı bunu. Böyle bir masrafa girmeyi gereksiz buldular. Ama sonra pişman oldular."

Jody annesine baktı, yüzündeki ifadeden, onu hiç dinlemediğini anladı. Cari başparmağının nasırını koparıyor, Billy Buck duvara tırmanmakta olan bir örümceği seyrediyordu.

Büyükbabanın sesi yeniden hikâye anlatma tonuna büründü. Jody, hangi kelimelerin geleceğini önceden tıpatıp biliyordu. Hikâye devam etti, saldırı anlatılırken sesi hız kazandı, yaralananlar olduğunda hüznüldü, düzlüklerdeki cenaze törenlerinde de acılaştı. Jody sessizce oturmuş büyükbabayı seyrediyordu. Ciddi mavi gözleri dalgındı. Sanki hikâyeye kendisi de pek fazla ilgi duymuyormuş gibi bir hali vardı.

Sözlerini bitirdiği zaman, hikâyenin bitişinin işareti olarak, kısa bir sessizlik oldu. Sonra Billy Buck ayağa kalktı, gerindi, pantolonunu çekti. "Ben gidip yatayım artık," dedi, sonra büyükbabaya döndü. "Barakada eski bir barutluğum, fişeklerim ve pistolüm var. Size bunları hiç göstermiş miydim?" diye sordu.

Büyükbaba yavaşça başını salladı. "Evet, sanırım gösterdin, Billy. Bana o insanları ovidan geçirirken taşıdığım pistolü hatırlatmıştı." Billy, bu küçük hikâye bitinceye kadar ayakta terbiyeli terbiyeli bekledi, sonra "iyi geceler," deyip evden çıktı.

Cari Tiflin o zaman konuyu değiştirmeye çalıştı. "Buradan Monterey'e kadar olan arazi nasıl?" diye sordu.

"Biraz kurak-mış diye duydum."

"Evet, kuru," dedi büyükbaba. "Laguna Seca'da tek damla su yok. Ama yine de 87'deki gibi değil. Bütün ülke kurumuştur o zaman. Hele 61'de, herhalde bütün çakallar susuzluktan ölmüştü. Bu yıl yine 35 santim yağmur yağdı."

"Evet ama çok erken yağdı. Şimdi yağsa işimize yarardı." Cari'nin gözleri Jody'ye ilişti. "Sen artık yatsan iyi olmaz mı?" dedi.

AM 7

Jody söz dinleyerek ayağa kalktı. "Eski saman yığnında fareleri öldürebilir miyim, efendim?" diye sordu. 9"

"Fare mi? Ha! Tabii, hepsini öldür. Billy hiç iyi saman kal-• madı diyordu."

Jody, büyükbabayla gizli ve memnuniyet dolu bir bakış alışverişinde bulundu. "Yarın hepsini öldürürüm," diye söz verdi.

Jody yatağında yatıyor, Kızılderililerle bufalonun o hayallerine sığmayan dünyasını düşünüyordu. Artık sonsuza dek yok olmuş olan o dünyayı. 'Keşke o kahramanlık çağında ya-şasaydım,' diyordu içinden. Ama kendisinde böyle ruh olmadığını da biliyordu. Şimdi yaşayanların hiçbiri, belki Billy Buck hariç, o zaman yapılanları becerebilecek kimseler değildi. Bir devler nesli yaşamıştı o zamanlar. Korkusuz, bugün görülmeyen sağlamlıkta insanlar. Jody koca düzlükleri, sırayla ilerleyen arabaları gözünün önüne getirdi.

Büyükbabasını kocaman bir kıratın üstünde gördü, insanların başında, komut veriyordu. Hayalindeki koca adamlar yürüdü, dünyadan çıkıp uzaklaştı, yok oldu.

Jody, o zaman bir an için çiftliğe geri döndü. Boşluğun ve sessizliğin çıkardığı o donuk hissettiyi duydu.

Köpeklerden birinin, kulübesinde, pirelerin ısırıldığı yeri kaşırken patisini her seferinde kulübenin tahtasına vurduğunu duydu. Derken rüzgâr yeniden başladı, kara selvi inledi, Jody de uyudu.

Üçgen yemek çanının sesi kahvaltı zamanını haber vermeden yarım saat önce uyandı. Annesi ateşi harlatmak için sobayı kurcalarken Jody mutfığa girdi. "Erken kalkmışsın," dedi annesi. "Nereye gidiyorsun?"

"Dışarıya, iyi bir sopa bulmaya. Bugün fareleri öldüreceğiz de..."

üeoğın kımf

"Büyükbabamla ben tabii."

"Demek onu da karıştırdın bu işe. Hep yanında biri olsun istersin, paylaşacak bir suç olursa diye."

"Şimdi dönerim," dedi Jody. "İyi bir sopa bulup kahvaltıdan sonra için hazır etmek istiyorum."

Tel kapıyı arkasından kapayarak çıktı, serin, mavi sabaha doğru adım attı. Sabahın bu erken saatinde kuşlar pek gürültü çıkarıyordu. Kediler tepeden yılan gibi inmekteydi. Karanlıkta ava çıkmışlardı. Gerçi avlanmış, karınlarını doymuşlardı ama bu, dördünün de mutfak kapısının dışına oturup süt verilsin diye acıklı acıklı miyavlamalarına engel değildi. Doubletree Mutt ile Smasher çalılık boyunca her yeri koklayarak ilerlemekteydi. Görevlerini ciddi bir şekilde yapıyordu hayvanlar. Ama Jody ısıklık çalınca kafalarını hemen kaldırdılar, kuyruklarını salladılar, ona doğru atıldılar, silkinip esnediler. Jody köpeklerin kafalarını ciddi ciddi okşadı, sonra hurda yığınının doğru yürüdü. Eski bir süpürge sopası seçti. Bir de küçük bir tahta parçası. Cebinden ayakkabı bağını çıkardı, iki tahtayı uçlarından gevşekçe birbirine bağladı. Sonra yeni silahını havada salladı, denemek için yere vurdu. Köpekler bu sırada yana sıçradılar, korkuyla inlediler.

Jody geri dönüp evi geçti, saman yığınının yanına gidip katliam alanını gözden geçirmek istedi ama, arka basmalarda sabırlı sabırlı oturmakta olan Billy Buck ona seslendi. "Artık gelsen iyi olur," dedi. "Kahvaltıda birkaç dakika ancak kaldı." Jody yolunu değiştirdi, eve yöneldi. Silahını merdivene dayadı. "Bu fareleri yerlerinden çıkarmak için," dedi. "Herhalde çok şişmandırlar. Ayrıca bugün başlarına geleceklerden hiç haberleri yoktur."

99

100

"" Y oktur, ienin ae yoK, aeai miy tlozotça. cenini uc yuK, kimsenin de."

Bu düşünce Jody'yi sarstı. Doğru olduğunu biliyordu. Düşünceleri fare avından bir an uzaklaştı. O sırada, annesi arka kapıdan çıkıp yemek çanını çaldı, bütün düşünceleri dağıldı.

Onlar otururken büyükbaba henüz masaya gelmemişti. Billy başıyla onun boş sandalyesini işaret etti. "iyi değil mi? Hasta değil ya?"

Bayan Tiflin, "Giyinmesi uzun sürüyor," dedi. "Favorilerini tarıyor, ayakkabılarını siliyor, elbiselerini fırçalıyor."

Cari tabağındaki ezmenin üzerine şeker serperken, "Koca kervanı düzlüklerden geçiren bir insan, nasıl giyindiğine dikkat etmeli," dedi.

Bayan Tiflin ona döndü. "Yapma Cari! Lütfen yapma!" Sesinin tonunda bir istekten çok bir tehdit vardı. Bu, Carl'ı sinirlendirdi.

"O demir levhaların, otuz beş atın hikâyesini daha kaç kere dinleyeceğim?" dedi. "Geçti o günler, geçtiğine göre neden unutamıyor?" Konuşurken kızgınlığı artıyor, sesi de yükseliyordu. "Ne diye tekrar tekrar anlatıyor? Ovaları aşmış, tamam! Ama artık bitmiş. Kimse bunu tekrar tekrar dinlemek istemez."

Mutfığa açılan kapı yavaşça kapandı. Masadaki dört kişi donmuş gibi kalakaldılar. Cari çatalını yavaşça tabağına bıraktı, parmaklarıyla çenesine dokundu. O sırada mutfuğun kapısı açıldı, büyükbaba içeri girdi. Dudaklarında bir gülümseme vardı, gözleri kısılmıştı. "Günaydın," dedi, oturdu, ezmenin bulunduğu tabağa baktı.

Cari işi orada bırakamayacağını hissetti. "Siz... ne dediğimi duydunuz mu?"

Büyükbaba, başını "evet" anlamında hafifçe salladı.

cana ne oiau anlayamıyorum, etendim, isteyerek söylemedim. Şaka yapmaya çalışıyordum."

Jody utanarak annesine baktı, onun da Carl'a bakmakta olduğunu gördü. Soluğunu da tutmuştu annesi.

Babasının bu yaptığı korkunç bir şeydi. Böyle konuştuğunda kendini paramparça ediyordu. Zaten sözünü geri almaya çalışması yeterince korkunçtu ama, böyle utanarak geri alması, daha da beterti.

Büyükbaba yan yan baktı. "Doğruyu bulmaya çalışıyorum," dedi yumuşak bir sesle. "Kızmiyorum. Senin dediklerine de üzülmedim ama, belki doğru olabilir ve o zaman üzülürüm."

"Doğru değil," dedi Cari. "Bu sabah kendimi pek iyi hissetmiyorum. Öyle konuştuğuma üzgünüm."

"Üzülme Cari. Bazen insan yaşlanınca gözünün önünde-kileri göremiyor. Belki de haklısın. O yolculuk bitti.

Belki de unutmak gerek artık... Bittiğine göre."

Cari masadan kalktı, "Doydum ben," dedi. "Çalışmaya gidiyorum. Sen acele etme, Billy!" Çabucak yemek odasından çıktı. Billy yiyeceğinin geri kalanını yuttu, az sonra Carl'ı izledi. Ama Jody sandalyesinden kalkamıyordu.

"Bir daha hikâye anlatmayacak mısınız?" diye sordu Jody.

"Tabii anlatacağım ama, yalnızca insanların dinlemek istediğinden emin olduğum zaman."

"Ben istiyorum, efendim."

"Ahh, sen tabii istiyorsun. Ama sen küçük bir çocuksun. O iş, erkek işiydi ama yalnızca çocuklar dinlemek istiyor."

Jody yerinden kalktı. "Sizi dışarıda bekleyeceğim, efendim. O fareler için iyi bir sopa buldum."

İhtiyar adam verandaya çıkana kadar kapının yanında bekledi. Çıktığında, "Haydi, şimdi gidip fareleri öldürelim," diye seslendi.

iöi

102

Ben biraz güneşte oturmak istiyorum, Jody. i>en git oiaur fareleri."

"isterseniz benim sopamı kullanabilirsiniz."

"Hayır, ben şurada biraz oturacağım."

Jody, mutsuz, geri döndü, eski saman yığınının doğru yürüdü. Şişman, semiz fareleri düşünüp kendini tekrar heveslendirmeye çalıştı. Sopasını yere birkaç kez vurdu. Köpekler çevresinde havladılar, inlediler, ama sürdüremedi Jody. Eve doğru baktığında büyükbabayı verandada oturmuş gördü. Ufacık, incecik ve siyah. Jody fare avlamaktan vazgeçti, dönüp yaşlı adamın ayaklarının dibine, basamaklara oturdu.

"Hemen döndün mü? Öldürdün mü fareleri?"

"Hayır, efendim. Başka bir gün öldürürüm."

Sabah sinekleri toprağa çok yakın uçuyor, karıncalar basamakların önünde hızlı hızlı koşuşturuyordu. Yamaçlardan aşağı, çalılardan ağır kokusu gelmekteydi. Verandanın tahtaları güneş ışığında ısınmaya başladı. Jody büyükbabasının ne zaman konuşmaya başladığını fark etmemişti bile. "Böyle hissederken burada kalmamalıyım." Güçlü, yaşlı ellerine baktı. "Sanki o yolculuğun değeri yokmuş gibi hissediyorum." Gözleri tepenin yamacına döndü, sonunda ölü bir dala konmuş bir şahinin üzerinde durdu. "Eski hikâyeleri anlatıp duruyorum ama asıl söylemek istediğim bunlar değil. Yalnızca, bunları anlattığım zaman, insanların neler hissetmesini istediğimi biliyorum."

"Önemli olan Kızılderililer değildi. Serüvenler de değildi. Oradan kurtulmak da değildi. Birçok insanın bir araya gelip kıvrılıp giden kocaman bir hayvan oluşturmalarıydı. Ve başı da bendim; durmadan batıya, daha batıya, daha batıya. Her bir

insan kendisi için bir şeyler istiyordu ama, hepsinin birleşimi olan o büyük hayvan yalnızca batıya gitmek istiyordu. Önder bendim ama orada ben olmasam başkası olurdu. O yaratığın bir başı olmak zorundaydı.

"Küçük çalılardan altında gölgeler öğle güneşinin altında bile simsiyahtı. Sonunda dağları gördüğümüzde ağladık... hepimiz ağladık. Yine de önemli olan oraya ulaşmak değildi. Batıya doğru ilerlemektir.

"Buralara hayat getirdik. Şu karıncaların yumurta parçalarını taşıdığı gibi taşıyıp buraya bıraktık. Ve önder bendim. Batıya gitmek tanrısal bir şeydi... ve onu oluşturan yavaş adımlar birikti, bütün kıta aşılış oldu. Sonunda denize geldik ve her şey bitti." Sustu, gözlerini kıpkırmızı olana dek ovaladı. "Hikâyelerimi anlatacağıma bunları anlatmalıyım aslında," dedi.

Jody konuştuğu zaman büyükbabası şaşırıldı, başını eğip ona baktı. "Belki ben de bir gün insanlara önderlik ederim," dedi Jody.

Yaşlı adam gülümsedi. "Gidecek yer kalmadı ki! Okyanus durduruyor. O kıyıya sıralanmış pek çok insan, kendilerini durdurdu diye nefret ediyor okyanustan."

"Teknelerle gidilebilir, efendim."

"Gidilecek yer yok, Jody. Her yer tutulmuş. Ama en kötüsü bu değil. Yoo, daha da kötüsü var. Batıya gitmenin heyecanı öldü artık insanların içinde. Batıya gitmek, artık bir açlık değil. Bitti. Baban haklı. Bitti artık." Parmaklarını dizinin üzerinde kenetleyip inceledi.

Jody kendisini pek üzgün hissediyordu. "Bir bardak limonata isterseniz, yapabilirim size."

Büyükbaba reddetmek üzereydi. Tam o sırada Jody'nin

yüzünü gördü, "iyi olur," dedi. "Evet, bir bardak limonata içmek iyi olur."

104 Jody, annesinin, kahvaltı bulaşklarından sonuncusunu kurulumakta olduğu mutfağa daldı.

"Büyükbabama limonata yapmak için bir limon alabilir miyim?" diye sordu.

Annesi onun sesini taklit etti. "Bir limon da kendin için, değil mi?"

"Hayır, efendim. Ben istemiyorum."

"Jody, neyin var senin?" Annesi birden sustu. "Git, kilerden al," dedi yumuşak bir sesle. "Ben de sıkacağı indireyim sana."

Unlum ona iil hn midilli hediye ettiğinde, 10

yaşındaki Jody gözlerine inanamaz. Bu midilli, babasının çoğu hediyesi gibi, belli kısıtlamalarla verilmiş olsa da, Jody onun için elinden geldiğince çalışmaya razıdır. Ancak, Jody'nin yetiştiği sert koşullar bile, onu, hayatın acı ve beklenmedik gerçeklerine hazırlamakta yetersiz kalacaktır. Steinbeck'in, çocukluk anılarından yola çıkarak yazdığı Al Midilli, bir çocuğun, yetişkinlerin dünyasına giden yolda yaşadıklarını anlatıyor.